

**Richtlijnen voor de inhoud van het
Milieueffectrapport voor de
Pluimveemestverbrandingsinstallatie
annex energiecentrale van Fibroned B.V.
te Apeldoorn**

**Gedeputeerde Staten van Gelderland
Dienst Milieu en Water
22 augustus 2006**

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	3
2	Hoofdpunten van het advies van Gedeputeerde Staten	4
3	Probleemstelling	4
3.1	Probleemstelling en doel	4
3.2	Wijzigingen installatie	5
3.3	Besluitvorming	5
4	Voornemen activiteiten en alternatieven	6
4.1	Algemeen	6
4.1.1	Aanvoer, acceptatie, opslag en afvoer	6
4.1.2	Verwerking	6
4.1.3	Eindproducten, rest- en afvalstoffen	7
4.1.4	Externe veiligheid	7
4.2	Alternatieven	7
4.2.1	Uitvoerings- en inrichtingsvarianten	8
4.2.2	Nulalternatief	8
4.2.3	Meest milieuvriendelijke alternatief	8
5	Bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling	9
6	Gevolgen voor het milieu	9
6.1	Luchtverontreiniging	10
6.2	Emissies naar water	11
6.3	Geluidhinder en trillingen	11
6.4	Afval- en reststoffen	11
6.5	Externe veiligheid	11
6.6	Landschap en natuur	12
7	Vergelijking van alternatieven	12
8	Leemten in informatie	12
9	Evaluatieprogramma	13
10	Vorm en presentatie	13
11	Samenvatting van het MER	13

Bijlagen

- 1a Samenvatting ingediende zienswijzen en adviezen.
- 1b Reactie op ingekomen zienswijzen en adviezen.
- 2 Afwijkingen van de richtlijnen ten opzichte van het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage.
- 3 Commissie voor de milieueffectrapportage, "Pluimveemestverbrandingsinstallatie annex energiecentrale Fibroned BV te Apeldoorn, Aanvullend advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport", 27 juli 2006 / rapportnummer 1763-31.

1 Inleiding

Initiatiefnemer Fibroned B.V., een onderdeel van de Bio-one groep, heeft het voornemen om op het industrieterrein "de Ecofactorij" te Apeldoorn een inrichting te bouwen voor de opwekking van duurzame energie door middel van verbranding van biomassa, met name pluimveemest. De bruto capaciteit van de warmtekrachtcentrale zal circa 33 MW_e bedragen. Verder zal de productiecapaciteit bestaan uit circa 12 MW_{th} aan warmte. De totale maximale doorstroom van biomassa zal 435.000 ton per jaar bedragen. Biomassa, zoals pluimveemest, die niet voor aanwending op het land is bedoeld, maar als grondstof dient voor een verbrandingsinstallatie, dient als afvalstof te worden beschouwd.

In het Besluit milieueffectrapportage is vastgelegd dat "De oprichting van een inrichting, bestemd voor de verbranding of de chemische behandeling van niet-gevaarlijke afvalstoffen, in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een inrichting met een capaciteit van 100 ton per dag of meer (artikel 18.4) een m.e.r.-plichtige activiteit is". Voor het verkrijgen van de benodigde vergunning op grond van de Wet milieubeheer (Wm), een vergunning op grond van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) en, voor eventuele grondwateronttrekking in de bouwfase (boven de grens genoemd in het Besluit milieu-effectrapportage 1994), mogelijk een vergunning op grond van de Grondwaterwet (GW), wordt dan ook door Fibroned B.V. een MER opgesteld.

Gedeputeerde Staten van Gelderland treden op als bevoegd gezag voor de vergunningverlening in het kader van de Wm en mogelijk de GW.

Het Waterschap Veluwe treedt op als bevoegd gezag voor de vergunningverlening in het kader van de Wvo. Op grond van afdeling 8.1.3 en hoofdstuk 14 van de Wm dienen de procedures op grond van de Wm en de Wvo gecoördineerd behandeld te worden door Gedeputeerde Staten van Gelderland en dienen de besluiten inhoudelijk op elkaar afgestemd te worden.

De bekendmaking van de startnotitie voor het oprichten van de inrichting van Fibroned B.V. heeft plaatsgevonden op 10 mei 2006 in de Voorster Nieuws en op 12 mei 2006 in Apeldoorns Stadsblad Weekend Totaal en in De Stentor.

De startnotitie heeft van 15 mei tot 26 juni 2006 ter inzage gelegen bij de gemeente Apeldoorn, het Waterschap Veluwe en de provincie Gelderland.

Op 28 juli 2006 hebben Gedeputeerde Staten van Gelderland een advies (kenmerk 1763-31) van de Commissie voor de m.e.r. inzake de richtlijnen voor het milieueffectrapport ontvangen. De Commissie heeft besloten het oorspronkelijke advies voor de richtlijnen van maart 2000 (kenmerk 1073-38) voor deze procedure te adviseren in combinatie met een aantal aanvullingen. Het advies van de Commissie is gebruikt als basis voor het opstellen van de richtlijnen voor het MER. In bijlage 2 is aangegeven waar het advies voor de richtlijnen van maart 2000 van de Commissie verschilt van de huidige richtlijnen. Bijlage 1a en bijlage 1b bevatten een samenvattend overzicht van de ingekomen inspraakreacties en adviezen respectievelijk de behandeling ervan en de wijze waarop hiermee bij de vaststelling van de richtlijnen is omgegaan.

Tenslotte wordt opgemerkt, dat voor het onderhavige initiatief van Fibroned B.V. eerder een m.e.r.-procedure is gevolgd. De op het MER gebaseerde milieuvergunningen zijn tot tweemaal toe vernietigd. Omdat het project sindsdien wijzigingen heeft ondergaan en omdat de op het initiatief betrekking hebbende wet- en regelgeving op diverse onderdelen is gewijzigd is ervoor gekozen om de m.e.r.-procedure zoals vastgelegd in de Wm opnieuw te volgen.

Het oude MER en de oude milieuvergunningaanvraag zijn derhalve ingetrokken door de initiatiefnemer bij brief d.d. 14 maart 2006, ontvangen op 17 maart 2006.

2 Hoofdpunten van het advies van Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde Staten beschouwen de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- De doelmatigheid van het voornemen dient beschreven te worden, mede in relatie tot de doelmatigheid van alternatieve oplossingsmogelijkheden.
- Bij de beschrijving van de milieueffecten moet de nadruk komen te liggen op luchtverontreiniging (inclusief geurhinder), geluid en reststoffen. Ten aanzien van de reststoffen dient in het bijzonder de afzet van fosfaat en kalium uit de assen en de afzet van kalkreststoffen vermengd met diezelfde vliegassen duidelijk beschreven te worden.
- Een meest milieuvriendelijk alternatief waarin het voornemen gerealiseerd kan worden met de minst negatieve milieueffecten.
- Een zelfstandig leesbare samenvatting, die duidelijk is voor burgers en geschikt is voor bestuurlijke besluitvorming.

3 Probleemstelling

3.1 Probleemstelling en doel

In de probleemstelling moet worden beschreven voor welke knelpunten het voornemen een oplossing moet bieden of wat anderszins de aanleiding voor het initiatief is. Uit de probleemstelling moet een concrete omschrijving van de doelen worden afgeleid. Daarbij moeten ook de doelen ten aanzien van milieubescherming en –verbetering worden aangegeven.

In het MER dienen de gekozen capaciteit en locatie te worden onderbouwd. In deze beschouwing moeten ook milieuargumenten opgenomen worden.

In de startnotitie is aangegeven dat de primaire doelstelling van het initiatief het opwekken van energie in een warmtekrachtcentrale is, door het verbranden van pluimveemest en andere schone biomassa. Gemotiveerd dient te worden waarom pluimveemest en een klein deel andere biomassa als energiebron gebruikt worden. Om de doelmatigheid van het voornemen te kunnen toetsen, dient in het MER een vergelijking op hoofdlijnen ten aanzien van doelmatigheidsaspecten tussen het voornemen en alternatieven te worden opgenomen. Hierbij moet aan de volgende alternatieven worden gedacht:

- Brandstofkeuze: andere biomassa (wat is de relatie tussen het type biomassa, het rendement en de kwaliteit en afzetmogelijkheden van de reststoffen?);
- Andere thermische verwerkingstechnieken of vergisting;
- Afzetmogelijkheden voor de producten (energie, warm water).

Beschreven moet worden welke alternatieven er zijn voor de brandstof indien het mestaanbod terug mocht lopen (door overheidsmaatregelen, het beschikbaar komen van aantrekkelijker verwerkingstechnieken; ook andere spelers op de markt ‘trekken’ aan de biomassa) en welke consequenties dit heeft voor het milieu.

Alternatieven voor het verwerken van mest ter terugdringing van het mineralenoverschot in de landbouw zijn volop in ontwikkeling. Hierbij kan gedacht worden aan co-vergisting van mest, het terugdringen van de mestproductie door inkrimping van de pluimveestapel, exporteren van mest en de verwerking van mest tot mestproducten (korrels). De uitwerking en uitvoering van deze alternatieven passen weliswaar niet binnen de doelstelling van de initiatiefnemer om duurzame energie te produceren, maar het is van belang in het MER aan te geven hoe ingespeeld zal worden op deze ontwikkelingen..

Voor zover uit bovengenoemde beschouwing reële alternatieven voor de gesignaleerde problemen naar voren komen, dienen de onderlinge verschillen met de voorgenomen activiteit op hoofdlijnen te worden aangegeven ten aanzien van de onttrekking van mineralen in de landbouw, het ontstaan van reststoffen, vermeden verbruik van fossiele brandstoffen, energierendement en emissies van verzurende stoffen en broeikasgassen (o.a. CO₂ en CH₄). Daarbij dienen ook de emissies van transportactiviteiten in beschouwing te worden genomen.

3.2 Wijzigingen installatie

In de Startnotitie is aangegeven dat de capaciteit van de installatie ten opzichte van de aanvraag in 2000 toeneemt tot 435.000 ton. Daarbij wordt flexibiliteit in de verwerkingscapaciteit als reden opgevoerd. Vergelijk in een overzicht de in 2000/2001 in het MER beschreven activiteit met de nu aangevraagde activiteit. Onderbouw daarbij de verschillen tussen beide situaties, evenals de toename in flexibiliteit. Geef aan of en in welke mate de verschillen ook relevante milieueffecten met zich meebrengen.

Besteed daarbij ook aandacht aan de situatie, waarbij pluimveemest enige tijd onvoldoende beschikbaar is.

3.3 Besluitvorming

Kort moet worden aangegeven welke randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, grenswaarden emissies e.d.) gelden bij dit voornemen. Hierbij dient te worden verwezen naar de beleidsnota's, plannen, richtlijnen en wetten, waarin deze zijn of worden vastgelegd. Aangegeven moet worden of er in (de omgeving van) het studiegebied gebieden liggen, die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen. De consequenties hiervan voor de ontwikkeling van alternatieven moeten eveneens worden aangegeven.

Bijzondere aandacht moet worden besteed aan:

- 1 De normstelling voor de luchtmissies en -immissies.
In het MER moet worden aangegeven welke emissienormen en -immissienormen worden gehanteerd als toetsingswaarden en wat de (wettelijke) status is van deze toetsingswaarden.
Specifieke aandacht dient daarbij uit te gaan naar de normen als gepresenteerd in het Besluit verbranden afvalstoffen (Bva), BAT Reference Documenten (zoals BREF-WI Afvalverbranding, BREF-WT Afvalverwerking, BREF-ESB Op- en overslag, BREF-ENE energie efficiëntie, BREF-MON Monitoring, BREF-ECM Economie en cross media effecten en BREF-CVS Industriële koelsystemen), de NeR, het Besluit Luchtkwaliteit 2005, de zogenaamde MTR-waarden en de onderlinge relaties in het normerend kader voor de luchtkwaliteit. Ook de meest recente jurisprudentie op dit gebied dient bij het vaststellen van het normerend kader voor de luchtkwaliteit te worden betrokken.

- 2 De normstelling voor geluidmissie, mede in relatie tot het recent daartoe gewijzigde Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer (lvb) en normen die zijn vastgelegd in onder meer de Handreiking industrielawaai en vergunningverlening (1998) en de Circulaire van de minister van VROM van 29 februari 1996 (mbg96006131, inzake geluidhinder veroorzaakt door het wegverkeer van en naar de inrichting; beoordeling in het kader van de vergunningverlening op basis van de Wet milieubeheer).
- 3 De normstelling voor de toepassing van de diverse soorten reststoffen die binnen de inrichting zullen ontstaan. In het MER moet worden aangegeven onder welke Eural-code de individuele reststoffen vallen en welke normen er gelden voor de (nuttige) toepassing van de reststoffen.
- 4 De toetsing van de te accepteren afvalstoffen aan het beleid als verwoord in het Landelijke Afvalbeheer Plan (LAP).
- 5 De randvoorwaarden die voortvloeien uit relevante provinciale plannen zoals het GMP III en het Gelders geurbeleid voor milieuvergunningen.

4 Voorgenomen activiteiten en alternatieven

4.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten voldoen aan de Beste Beschikbare Technieken (BBT) en moeten worden beschreven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu. Het verdient aanbeveling om deze beschrijving te baseren op deelactiviteiten. Het onderhavige MER betreft een inrichtings-MER en geen locatie-MER.

Verder verdient het aanbeveling om onderscheid te maken tussen activiteiten die plaatsvinden in de realisatiefase (inrichting/ aanleg), de gebruiksfase (gebruik en beheer) en eventueel periodes voor onderhoud (indien milieuhygiënisch relevant).

Het MER dient in ieder geval in te gaan op de volgende aspecten:

4.1.1 Aanvoer, acceptatie, opslag en afvoer

- Wijze, frequentie en tijdstippen van aanvoer en afvoer, de transportroutes;
- Acceptatiecriteria en hoofdlijnen van het acceptatiebeleid;
- Herkomst, samenstelling, vochtgehalte en verbrandingswaarde van de aangevoerde mest/andere biomassastromen alsmede de bijbehorende Eural-codes;
- Op basis van een analyse van de pluimveemest-/ biomassasamenstelling en de variatie daarin, moet worden aangegeven welke verontreinigende stoffen in het MER zullen worden behandeld bij de beschrijving van de emissies en reststoffen;
- Fysische eigenschappen (hanteerbaarheid, explosie-, brand- en broeirisico);
- Milieubescherpende voorzieningen bij opslag en overslag (bodembescherming, afdekking, overkapping, inpandigheid, stankbestrijding);
- Capaciteit van de opslag in relatie tot de verwerkingscapaciteit van de installatie.

4.1.2 Verwerking

- Opzet, principes en capaciteit van de te bouwen installaties;
- Plattegrond met de inrichting van het terrein, met bijzondere aandacht voor de situering en uitvoering van de milieuvoorzieningen;

- Behandeling en intern transport van mest en overige biomassa, wijze van stoken, behandeling en afvoer van assen en andere rest- en afvalstoffen. Aangegeven moet worden of mest en biomassa separaat worden behandeld of worden gemengd en wat de invloed hiervan is op de samenstelling van de rest- en afvalstoffen;
- Processchema's en energie- en massabalansen vanaf de aanvoer tot en met het eindproduct (brandstoffen, rest- en afvalstoffen, bruto en netto energie-efficiëntie, rookgasen en productstromen zoals warm water);
- Werking en bedrijfszekerheid van de thermische installatie; Procescondities in de oven;
- Energiedrager (aardgas, biogas, olie) en brandstofverbruik van opstart- en/ of ondersteuningsbranders;
- Wijze van energierugwinning;
- Rookgasdebiet en rookgassamenstelling voor de reinigingsinstallatie (temperatuur, vocht-, zuurstofgehalte, alsmede gehalten geselecteerde relevante componenten);
- Geplande rookgasreinigingsstappen met de daarin te verwijderen componenten, te gebruiken hulpstoffen en te bereiken emissiewaarden;
- Maatregelen bij storingen en calamiteiten (zie ook 'externe veiligheid').

4.1.3 *Eindproducten, rest- en afvalstoffen*

- Hoeveelheid en bestemming van de te produceren elektriciteit en warmte. In het MER moet duidelijk worden welke (huidige en toekomstige) afzetmogelijkheden er worden gezien voor de verschillende producten en in hoeverre de haalbaarheid en doelmatigheid van het voornemen hierdoor worden bepaald;
- Hoeveelheid, kwaliteit (samenstelling) en Euralcode van de verschillende soorten asresten per bron en de variatie daarbinnen voor zover relevant in verband met de eisen voor toepassing als meststof of andere wijze van benutting;
- Afzetmogelijkheden van de verschillende asresten met mogelijke huidige en toekomstige knelpunten;
- De kwaliteit en kwantiteit van eventuele andere rest- en afvalstoffen (bijvoorbeeld rookgasreinigingsresidu) uit het procédé en de verdere verwerking van die afvalstoffen binnen of buiten de inrichting.

4.1.4 *Externe veiligheid*

Het MER dient inzicht te geven in de mogelijke calamiteiten die kunnen optreden door uitval van voorzieningen, broei, stofexplosies of andere ingrijpende verstoringen van het proces. Ook risico's met betrekking tot de verspreiding van (veterinaire) ziekten naar aangrenzende percelen bij het transport, op- en overslag en de verwerking van pluimveemest moeten in het MER beschreven worden. Voorts moet worden aangegeven welke maatregelen worden genomen om de risico's te beperken.

4.2 **Alternatieven**

De keuze van de alternatieven moet worden gemotiveerd evenals de selectie van het eventuele voorkeursalternatief. In het MER zijn vooral de milieuargumenten voor deze keuze van belang. Voor onderlinge vergelijking moeten de milieueffecten van de alternatieven volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau worden beschreven. Ieder alternatief dient daarbij te voldoen aan de toepassing van de beste beschikbare technieken, hetgeen per alternatief dient te worden gemotiveerd.

De beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) is verplicht.

Bij elk alternatief moet worden aangegeven welke preventieve en mitigerende maatregelen worden getroffen.

4.2.1 *Uitvoerings- en inrichtingsvarianten*

Het voorkeursalternatief is de combinatie van uitvoerings- en inrichtingsvarianten die de voorkeur heeft van de initiatiefnemer en waarop zij de vergunningaanvraag baseert.

Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) is de keuze van uitvoerings- en inrichtingsmaatregelen gebaseerd op de 'overall' geringste belasting van het milieu.

De onderdelen waarop het voorkeursalternatief afwijkt van het mma moeten in het MER expliciet worden gemotiveerd.

De volgende varianten dienen in ieder geval in het MER te worden beschreven en onderling te worden vergeleken:

- Toepassing van een wervelbedoven in vergelijking met een spreaderstoker;
- Voorbewerking (voordroging) van de aangevoerde pluimveemest en eventueel biomassa;
- Alternatieve modaliteiten voor aan- en afvoer (weg en spoor) en intern transport;
- Wijze van luchtkoeling (droge, natte en hybride koeling), waarbij ook moet worden beschreven wat de invloed is op het rendement van de installatie;
- Varianten voor (verdergaande) rookgasreiniging, met name gericht op de reductie van NO_x;
- Varianten voor verdergaande rookgasreiniging met toepassing van natte, semi-droge of droge rookgasreiniging;
- Mate van overkapping en inpandigheid, ter minimalisatie van geuremissie;
- Hoogte van de schoorsteen, ter optimalisatie van de verspreiding van verontreinigende en geurbepalende stoffen;
- Inrichtingsalternatieven, waarbij de positionering ten opzichte van de aanvoerwegen, bebouwing en het lokale verdeelstation voor het hoofdspanningsnet aan de orde komt;
- Met betrekking tot de verwerkingscapaciteit zijn varianten denkbaar, zoals de variant van twee identieke ovens met een gelijke capaciteit. Deze variant dient voor wat betreft de continuïteit van pluimveemestverwerking, investeringskosten en gevolgen voor het milieu volwaardig te worden beschreven.

Als het voornemen een meetbaar effect kan hebben op geluidgevoelige bestemmingen, dienen in het MER preventieve en mitigerende maatregelen voor geluid te worden beschouwd, zoals procesvarianten, indelingsvarianten, bouwkundige varianten of logistieke varianten.

4.2.2 *Nulalternatief*

Volstaan kan worden met het beschrijven van de huidige milieusituatie, inclusief autonome ontwikkeling in het studiegebied (zie ook hoofdstuk 5). Milieugevolgen van alternatieven moeten concreet worden gemaakt door vergelijking met deze referentie. Als voorbeeld: immissies van luchtverontreinigende stoffen dienen gerelateerd te worden aan de achtergrondconcentraties. Bij deze beschrijving van het nulalternatief dienen ook de belangrijkste milieugevolgen elders van het niet doorgaan van het initiatief te worden beschreven.

4.2.3 *Meest milieuvriendelijke alternatief*

Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) moet:

- Realistisch zijn, dat wil zeggen het moet voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer, alsmede binnen zijn of haar competentie liggen;
- Uitgaan van de beste beschikbare technieken en 'overall' de geringste milieubelasting opleveren. Om bij het afwegen van verschillende milieucompartimenten ten opzichte van elkaar te komen tot de 'overall' geringste milieubelasting dient rekening te worden gehouden met locatiespecifieke omstandigheden en kan gebruik worden gemaakt van de methodiek zoals deze is beschreven in de meest recente versie van het Reference

Voor de ontwikkeling van het mma dienen in ieder geval de volgende aspecten te worden afgewogen:

- Milieuvriendelijk transport;
- Optimalisering van het droge stofgehalte van de te verwerken mest en biomassa;
- Zo hoog mogelijk energetisch rendement en maximale afzet van restwarmte;
- Mogelijkheden voor optimale (milieuvriendelijke) samenwerking met (toekomstige) omliggende bedrijven;
- Verdergaande rookgasreiniging, met name NO_x-verwijdering;
- Maximale reductie van geluid- en geuremissies;
- Minimalisatie van emissies in termen van vrachten naar de buitenlucht;
- Optimale verspreiding van luchtverontreinigende en geurbepalende stoffen;
- Minimalisatie van emissies in termen van vrachten naar het oppervlaktewater;
- Zo hoogwaardig mogelijk (nuttige) toepassing van reststoffen en proceswater.

5 Bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, moet per milieuaspect worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling verstaan:

De toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Bij deze beschrijving moet het MER uitgaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen besluiten over nieuwe activiteiten. Hierbij kan worden gedacht aan de vestiging van andere bedrijven op het industrieterrein en hun milieugevolgen.

Het studiegebied moet op kaart worden aangeven en omvat de locatie en haar omgeving, voor zover daar effecten van de voorgenomen activiteit kunnen gaan optreden. Per milieuaspect (zie hoofdstuk 6) kan de omvang van het studiegebied verschillen. Tevens moet op kaart een overzicht worden gegeven van de in het studiegebied gelegen gevoelige gebieden en objecten, waaronder woningen en natuurgebieden. Het bestaande achtergrondgeluidniveau inclusief de autonome ontwikkeling daarvan (met autonome groei en/of sanering) dient te worden beschreven. Dit geldt ook voor de bestaande achtergrondconcentraties en de autonome ontwikkeling daarin van alle op basis van hoofdstuk 6 te toetsen immissieparameters van luchtverontreinigende stoffen.

6 Gevolgen voor het milieu

Bij de beschrijving van de milieugevolgen van het voornemen en de alternatieven en varianten zijn de aspecten lucht (inclusief geur), (afval)water, geluid en trillingen en rest- en afvalstoffen het meest belangrijk. Tevens dient aandacht te worden geschonken aan de eventuele aantasting van landschapswaarden (inclusief horizonvervuiling), natuur en lichthinder.

Bij de beschrijving van de milieugevolgen dienen verder de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- de ernst van de milieugevolgen moet bepaald worden in termen van aard, omvang, onomkeerbaarheid en mitigeerbaarheid;

- naast negatieve effecten moet in het MER ook aandacht worden besteed aan positieve effecten (met name in relatie tot de doelmatigheid van het voornemen en de verschillende alternatieven). Hierbij kan worden gedacht aan de besparing van fossiele brandstoffen en het verminderen van de mestproblematiek;
- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte gegevens moeten worden vermeld;
- de manier waarop milieugevolgen zijn bepaald, dient inzichtelijk en controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal;
- de milieu-effecten (zowel emissies als immissies) dienen waar mogelijk allen getoetst te worden aan de relevante normen, als aangeduid in hoofdstuk 3 van deze richtlijnen;
- onderbouw de gehanteerde afstanden tussen installatie en gevoelige objecten en gebieden met behulp van kaartmateriaal.

6.1 Luchtverontreiniging

De verwachte emissies van luchtverontreinigende stoffen (inclusief geurstoffen) moeten beschreven worden voor de opstartfase, bij normale bedrijfsomstandigheden en bij calamiteiten (zoals bijv de emissies bij het uitvallen van (delen van) de rookgasreiniging en bij storing van de stoomturbines). Ook moet het effect van de mitigerende maatregelen zoals rookgasreiniging op de emissies gekwantificeerd worden. De emissies moeten zowel in concentraties als in massastromen uitgedrukt worden. Speciale aandacht moet besteed worden aan de volgende componenten: SO_x, NO_x, HCl, HF, CO, (fijn) stof, zware metalen, dioxines/furanen, vluchtige organische verbindingen en ammoniak.

Voor geurstoffen dient zowel een kwalitatieve als een kwantitatieve beschrijving van de emissies en de effecten van maatregelen opgenomen te worden, waarbij ook ingegaan wordt op de geuremissie uit de opslagruimte bij het stilliggen van de ketelinstallatie en de geuremissie van de vrachtwagens voorafgaande en na het lossen van de brandstof. Tevens dient ingegaan te worden op de diffuse emissie als gevolg van openstaande deuren.

De verspreidingsberekeningen voor de geselecteerde emissiecomponenten, (fijn) stof en geur dienen te worden uitgevoerd met behulp van relevante en in Nederland algemeen gebruikelijke verspreidingsmodellen. De resultaten dienen te worden weergegeven door middel van contouren op plattegronden van de omgeving. De berekeningen dienen te worden uitgevoerd op basis van middelingstijden en overschrijdingsfrequenties (waaronder ook de lange termijn gemiddelde, 95-, 98- of 99,5 percentielwaarde) die gerelateerd zijn aan de hiervoor geldende normstelling en de reeds aanwezige achtergrondconcentraties. In het MER dient te worden aangegeven:

- de relevante achtergrondconcentraties in de directe omgeving van het bedrijf²;
- de toename van de achtergrondconcentraties als gevolg van het initiatief, alle relevante componenten dienen hierbij te worden beschouwd, de berekende concentraties dienen te worden gerelateerd aan de geldende normstelling;
- de ligging en grootte (in ha) van eventuele overschrijdingsgebieden;
- de hoogste concentraties binnen de overschrijdingsgebieden;
- het aantal woningen en andere gevoelige bestemmingen gelegen binnen de verschillende overschrijdingsgebieden; de mate van overschrijding van grenswaarden ter hoogte van woningen en andere gevoelige bestemmingen.

² Geadviseerd wordt, om gebruik te maken van de berekende achtergrond concentratiekaarten van het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP).

De effecten van de geurbelasting van de omgeving worden bepaald door de belevingswaarde (hedonische waarde) en de continuïteit van de installatie. Inzicht moet daarom gegeven worden in de hedonische waarde en de geurcontouren van de hogere percentielen, zoals 99,9- en 99,99-percentiel. In het MER moet nagegaan worden in hoeverre cumulatie van geurhinder optreedt in omliggend bebouwd gebied, bijvoorbeeld door de (toekomstige) aanwezigheid van andere bedrijven. Gedeputeerde Staten adviseren om de benodigde geurberekeningen uit te voeren met behulp van het verspreidingsmodel dat ook voor het aspect luchtkwaliteit benodigd is.

6.2 Emissies naar water

De samenstelling en hoeveelheden van de te onderscheiden waterstromen (hemelwater, schrobwater, spuiwater, etc.) die worden afgevoerd naar het oppervlaktewater en het gemeentelijk riool moeten in het MER beschreven worden, met in ieder geval gegevens over N-totaal, P-totaal, minerale oliën, bezinkbare delen, zouten, zware metalen, chemisch zuurstofverbruik, biologisch zuurstofverbruik, pH en temperatuur.

De hoeveelheid, samenstelling en bestemming van eventueel te lozen bronneringswater tijdens de bouw dienen ook in beschouwing genomen te worden.

6.3 Geluidhinder en trillingen

In het MER dienen de voor het omgevingsgeluid relevante geluidemissies te worden beschreven van installaties en activiteiten, waaronder transport en overslag op het terrein. Hierbij dient een onderscheid te worden gemaakt in representatieve bedrijfssituaties gedurende de dag-, de avond- en de nachtperiode. Ook het aantal verkeersbewegingen over aan- en afvoerwegen die door/langs geluidgevoelige gebieden (school, woonbebouwing) lopen, moet gepresenteerd worden.

De geluidbelasting moet worden berekend op basis van de Handleiding meten en rekenen industrielawaai 1999, op referentieposities gelegen op de gevels van geluidsgevoelige bestemmingen/objecten als gedefinieerd in de Wet geluidhinder. Ook moet in het MER een (kwalitatieve) beschouwing opgenomen worden van de geluidhinder die kan worden verwacht ten gevolge van vervoersbewegingen langs woonbebouwing of andere gevoelige gebieden.

Tenslotte dienen contourkaarten te worden gepresenteerd (50 dB(A)- en 55 dB(A)-etmaalwaarde-contouren).

In het MER dient tevens de trillinghinder in de omgeving, indien relevant, te worden beschreven. Trillinghinder dient daarbij te worden beoordeeld op basis van de richtlijnen van de Stichting Bouwresearch (SBR). Indien trillinghinder niet relevant is, dient dit in het MER te worden gemotiveerd.

6.4 Afval- en reststoffen

De hoeveelheden en typen afval- en reststoffen (ingedeeld naar Eural-code en plaats van ontstaan) dienen te worden beschreven. Tevens dienen de gevolgen te worden aangegeven voor de eventuele afzet met het oog op de kwaliteit van de afval- en reststoffen.

6.5 Externe veiligheid

De externe veiligheidssituatie rondom de inrichting moet worden beschreven in relatie tot mogelijke calamiteiten.

6.6 Landschap en natuur

Bij de beschrijving van de bestaande milieutoestand, de autonome milieuontwikkeling en de milieueffecten moet aandacht besteed worden aan:

- ecologische systemen en relaties;
- landschapselementen die ecologische relaties bevorderen of belemmeren;
- functies van het gebied voor diverse diersoorten, met nadruk op zeldzame en bedreigde soorten.

Bij de beschrijving van de effecten dient rekening gehouden te worden met de invloeden van directe vernietiging, verdroging, verstoring, versnippering en eutrofiëring.

Ingegaan moet worden op de gevolgen van verontreinigende of verzurende stoffen op de bodem in daarvoor kwetsbare ecosystemen in de omgeving (ervan uitgaand dat bodemverontreiniging op de locatie wordt voorkomen door adequate beschermende maatregelen). Ook moeten in het MER de mogelijke effecten van een eventuele verlaging van de grondwaterstand op aangrenzende natuurwaarden beschreven worden.

Geef aan in hoeverre in het gebied voorkomende dier- en plantensoorten aanleiding geven tot het aanvragen van een ontheffingsvergunning bij het ministerie van LNV ingevolge de Flora- en Faunawet.

Verder dient in het MER aandacht te worden besteed aan eventuele aantasting van landschappelijke waarden en natuurwaarden van gebieden die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen. Te denken valt aan horizonvervuiling.

7 Vergelijking van alternatieven

De milieueffecten van de alternatieven moeten onderling én met de referentiesituatie worden vergeleken, bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie. Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken. De onderlinge vergelijking dient op duidelijke wijze te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

8 Leemten in informatie

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in de verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Beschreven moet worden:

- Welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- In hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de ontbrekende informatie;
- Welke consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

9 Evaluatieprogramma

Gedeputeerde Staten van Gelderland moeten bij het besluit aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling dat Fibroned B.V. in het MER indien relevant reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in gepresenteerde gegevens, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

10 Vorm en presentatie

Aanbevolen wordt voor de presentatie om:

- Het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- Een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst in het MER op te nemen;
- Recent kaartmateriaal te gebruiken, voorzien van goed leesbare topografische namen, een schaalaaanduiding, noordpijl en een duidelijke legenda.

11 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. De samenvatting moet in ieder geval de belangrijkste zaken weergeven, zoals:

- De hoofdpunten voor de besluitvorming;
- De voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- De belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- De vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het mma en het voorkeursalternatief;
- Belangrijke leemten in kennis.

Bijlage 1a:

Samenvatting ingediende zienswijzen en adviezen.

Bijlage 1a: Samenvatting ingediende zienswijzen en adviezen

Nummer	Indiener Zienswijze	Datum zienswijze (datum binnenkomst Provincie)
B1.	drs. ing. Johan G. Vollenbroek	25 mei 2006 (30 mei 2006)
B2.	Gelderse Milieufederatie	6 juni 2006 (7 juni 2006)
B3.	H.J.C. Tonkens	9 juni 2006 (14 juni 2006)
B4.	J.R. Bos	9 juni 2006(20 juni 2006)
B5.	Stichting werkgroep milieuzorg Apeldoorn	18 juni 2006 (20 juni 2006)
B6.	Groen Links Gemeenteraadsfractie Apeldoorn	20 juni 2006 (21 juni 2006)
B7.	Aannemersbedrijf J. de Vries en Zn v.o.f	22 juni 2006 (23 juni 2006)
B8.	Gemeente Voorst	23 juni 2006 (26 juni 2006)
B9.	Gemeente Apeldoorn	23 juni 2006 (26 juni 2006)

B1. Zienswijze drs. ing. Johan G. Vollenbroek, d.d. 25 mei 2006 (ingekomen 30 mei 2006)

Met betrekking tot de voorgestelde technologie om energie uit pluimveemest te halen wordt de provincie verzocht om een vergelijking te laten maken tussen de voorgestelde technologie en vergassing en vergisting en bij de vergelijking aandacht te besteden aan het transportvoordeel dat wordt verkregen in geval van decentrale verwerking.

Ten aanzien van de geschiktheid van de locatie bestaan twijfels. Voorgesteld wordt om te zoeken naar locaties die centraler liggen en die beschikken over koelwater. Op deze manier kan worden voorkomen dat er gebruik moet worden gemaakt van een luchtgekoelde condensor, hetgeen leidt tot lagere energetische rendementen en meer geluid.

In de zienswijze wordt verder gewezen op de kans dat er in de toekomst onvoldoende pluimveemest beschikbaar is, in verhouding tot de capaciteit van 441.000 ton per jaar zoals vergund voor de installatie in Moerdijk.

De voorgestelde droge kalkinspuiting wordt als de slechtst denkbare optie beschouwd, allereerst op grond van het feit dat semi-droge en natte systemen veel beter presteren qua emissies dan droge systemen. Ten tweede is het gebruik van chemicaliën veel groter.

In verband met de voorgestelde rookgasreiniging wordt er daarnaast op gewezen dat op milieuhygiënische gronden, het vliegias en het rookgasreinigingresidu apart moeten worden opgevangen.

Tot slot wordt de provincie verzocht om extra aandacht te besteden aan de verspreidingsberekeningen.

B2. Zienswijze Gelderse Milieufederatie (GMF), d.d. 6 juni 2006 (ingekomen 7 juni 2006)

Allereerst wijst de GMF erop dat het bezwaar dat de ontwerpvergunning (bij de tweede procedure) niet voldeed aan de Europese Richtlijn IPPC niet eerder door de Raad van State is beoordeeld.

Verder heeft de GMF bezwaar aangetekend tegen de wijziging van het (ontwerp)besluit Inrichtingen- en vergunningbesluit milieubeheer. De wijziging betekent een grote opvulling van de geluidsruimte zowel op het bedrijventerrein "De Ecofactorij" als in de omgeving. Dit is strijdig met het duurzame karakter van het bedrijventerrein.

De GMF is geen voorstander van mestverbranding. De verbranding is geen goede duurzame oplossing voor het mestprobleem c.q. mestoverschot.

Voorts wordt gesteld dat mestverbranding geen stand der techniek is. Mestvergisting scoort aanzienlijk beter dan verbranding (dit zou uit Ica's blijken). De GMF ziet mestverbranding niet als het opwekken van groene stroom.

Tot slot gaat het bij mestverbranding om een centrale installatie, waarbij er rekening moet worden gehouden met transport van de mest en alle assen. De GMF vraagt de provincie een vergelijking te maken tussen mestverbranding, mestvergassing en mestvergisting.

Met betrekking tot de gekozen locatie wordt opgemerkt dat deze ver buiten het gebied ligt waar de mest vandaan komt. De GMF verzoekt om een onderzoek in te stellen naar alternatieve locaties die centraler liggen en locaties waar koelwater beschikbaar is, zodat er geen gebruik hoeft te worden gemaakt van de luchtgekoelde condensor.

Ten aanzien van de capaciteit wordt opgemerkt dat er waarschijnlijk sprake is van een overcapaciteit van de mestverbrandingsinstallatie, aangezien de kans bestaat dat er onvoldoende pluimveemest beschikbaar is. In het nulalternatief dient de mestverbranding Moerdijk en de decentrale vergistings- en vergassingsinitiatieven te worden meegenomen. De nut-noodzaak-discussie dient een centrale plaats in het MER in te nemen.

Droge kalkinspuiting is verder geen stand der techniek. Voor wat betreft de emissies presteren natte gaswassers veel beter dan droge c.q. semi-droge rookgasreiniging. Het vlieg-as en het rookgasreinigingresidu dienen verder apart te worden opgevangen. Gezamenlijke opvang betekent vermenging van gevaarlijk afval met ander afval.

Voor een zorgvuldige procedure moet tot slot de aanpassing van het Nederlandse Besluit verbranden afvalstoffen door het Ministerie van VROM worden afgewacht.

B3. Zienswijze H.J.C. Tonkens, d.d. 9 juni 2006 (ingekomen 14 juni 2006)

De locatie is niet een geschikte plek voor een kippenmestverbrandingsinstallatie. Verwezen wordt naar de uitspraak van de Raad van State in de procedure die de heer Tonkens reeds eerder heeft aangespannen tegen Fibroned. Tevens wordt gerefereerd aan alle bezwaren die in de eerdere procedures naar voren zijn gebracht en die worden verbonden aan deze zienswijze.

B4. Zienswijze J.R. Bos, d.d. 9 juni 2006 (ingekomen 20 juni 2006)

Fibroned zal van zeer grote afstand te zien zijn, door onder andere de hoge gebouwen en de 90 meter hoge schoorsteen. Dit leidt tot horizonvervuiling op het Veluwemassief.

Voorts wordt aangegeven dat Fibroned de eerste vestiging wordt met een industriële uitstraling op "De Ecofactorij". Fibroned zou tevens enige geur verspreiden.

Verzocht wordt dan ook om de invloed van het bedrijf op de Veluwe mee te nemen in de MER als aandachtspunt, waarbij gedacht moet worden aan horizonvervuiling voor recreanten en de afbreuk aan het algehele beeld van de Veluwe.

Binnen korte afstand van "De Ecofactorij" liggen meerdere recreatiegebieden, al dan niet in ontwikkeling zijnde. Genoemd wordt Het Woudhuis, Bussloo en het Beekbergerwoud. Verzocht wordt de negatieve invloed op de kwaliteit van de recreatie door horizonvervuiling, lawaai en geurverspreiding van Fibroned in de MER aan de orde te stellen.

Fibroned valt binnen het werkgebied van de Veluwecommissie. De heer Bos is van mening dat de vestiging van Fibroned niet strookt met het provinciaal beleid zoals dat vermeld wordt op de website "Veluwecommissie.nl". Verzocht wordt om de vestiging van Fibroned aan dit beleid te toetsen in de MER.

De gebouwenhoogte van Fibroned past niet binnen het bestaande bestemmingsplan van "De Ecofactorij". Gewezen wordt op de overwegingen in het bestemmingsplan ten aanzien van de vastgestelde hoogtes en de verwijzing naar de ligging van het bedrijventerrein aan de voet van de Veluwe. Ook hier moet in de MER rekening mee worden gehouden.

Volgens de heer Bos bestaan er geen goede redenen (meer) om Fibroned op deze plek te vestigen. Gebruik van vrijkomende warmte voor de nieuwe woonwijk Zuidbroek is onmogelijk, de overblijvende verbruikers zijn te klein voor de warmteproductie. Verder is er niet voldoende koelwater aanwezig, waardoor lawaaiige en energieverkwistende luchtkoeling moet worden toegepast.

B5. Zienswijze Stichting Werkgroep Milieuzorg Apeldoorn (SWMA), d.d. 18 juni 2006 (ingekomen 20 juni 2006)

De SWMA vindt het opvallend dat in de aankondiging wordt gesproken over een elektriciteitscentrale terwijl het om een afvalverbrander gaat. Het bezwaar dat de ontwerpvergunning (bij de tweede procedure) niet voldeed aan de Europese richtlijn IPPC is door de Raad van State destijds niet beoordeeld..

De GMF heeft bezwaar aangetekend tegen de wijziging van het "(ontwerp) besluit Inrichtingen- en Vergunningenbesluit milieubeheer in verband met inrichtingen voor verstoken brandstoffen met een thermisch vermogen van meer dan 75 MW" (Stcr. 16 maart 2006). De SWMA sluit zich hierbij aan.

De SWMA is geen voorstander van mestverbranding, het is geen oplossing voor de mestproblematiek c.q. mestoverschot van de intensieve veehouderij, het houdt juist deze vorm van niet duurzame landbouw in stand.

Mestverbranding is niet in overeenstemming met de stand der techniek. Uit Ica's blijkt dat mestvergisting aanzienlijk beter scoort dan verbranding. De SWMA ziet mestverbranding dan ook niet als het opwekken van groene stroom.

Verzocht wordt om een vergelijking te laten maken tussen mestverbranding, mestvergassing en mestvergisting. Hierbij komt ook het transportvoordeel van decentrale verwerking aan de orde.

De locatie ligt ver buiten het gebied waar de mest vandaan komt. Er dient onderzoek gedaan te worden naar locaties die centraler liggen en die beschikken over koelwater, immers door gebrek aan koelwater wordt uitgegaan van een luchtgekoelde condensor (lagere energetische rendementen en meer geluid).

De kippenmest wordt niet lokaal verwerkt, dus zijn extra transportbewegingen nodig. De door de mestverbranding gerealiseerde CO₂-reductie moet worden verminderd met de door de vrachtwagens geproduceerde extra CO₂. Dit effect moet in de MER worden gekwantificeerd.

Aangezien de kwikemissie in dit gebied hoger is dan het gewenste plafond, moet in de op te stellen MER worden nagegaan welke invloed de pluimveemestverbrander heeft op dit niveau.

Voorts wordt verzocht om een nadere onderbouwing van de stelling dat er een afzetmarkt is voor de vrijkomende warmte bij de omliggende bedrijven met een eventuele afzet van de restwarmte aan het stadsverwarmingnet.

In Moerdijk is een mestverbrandingsinstallatie vergund met een capaciteit van 441.000 ton. De vraag is of er voldoende pluimveemest zal kunnen worden aangevoerd.

In het nulalternatief dient de mestverbranding Moerdijk en de decentrale vergistings- en vergassingsinitiatieven te worden meegenomen. De nut-noodzaakdiscussie dient een centrale plaats in het MER in te nemen.

De voorgestelde kalkinspuiting is geen stand der techniek (zie Bref). Natte gaswassers presteren beter qua emissies.

Het vlieggas bevat meer verontreinigingen dan het rookgasreinigingresidu. Vlieggas is gevaarlijk afval en dient dan ook apart te worden afgevangen, waardoor vermenging van gevaarlijk afval en ander afval wordt voorkomen.

De SWMA is van mening dat de chemische samenstelling van de twee afvalstoffen in beeld moet worden gebracht.

In hoofdstuk 6 van de startnotitie wordt niet ingegaan op de IPPC. Het Bva is niet IPPC/Europa bestendig. Er wordt momenteel gewerkt aan een wijziging van het Bva. Voor een zorgvuldige procedure zal deze aanpassing moeten worden afgewacht.

In een eerder stuk (aanvraag wet milieuvergunning Fibroned: schriftelijke reactie op geïnventariseerde zorgpunten; Royal Haskoning d.d. 21 juli 2003) is ingegaan op de vraag of onderzocht is wat er bekend is over het nadelig effect van luchtmissies op padden en amfibieën.

Momenteel wordt internationaal onderzoek uitgevoerd naar deze effecten, echter resultaten worden pas over enkele jaren verwacht. Bij de op te stellen MER moet worden gecontroleerd of er inmiddels meer bekend is over deze effecten. Zo niet, dan zou dit reden moeten zijn om het verlenen van een vergunning uit te stellen totdat nadere onderzoeksresultaten bekend zijn.

B6. Groen Links Gemeenteraadsfractie Apeldoorn, d.d. 20 juni 2006 (ingekomen 21 juni 2006)

Er moet worden aangegeven welke ruimte de gestelde doelen laten voor het ontwikkelen van alternatieven die minder belastend zijn voor het milieu.

Maak in het MER duidelijk dat er in de toekomst voldoende aanvoer is van de primaire brandstof pluimveemest.

Benoem in het MER de alternatieve brandstoffen indien pluimveemest niet voorradig is.

Beschrijf in het MER de milieueffecten van de verbranding van andere mogelijke brandstoffen (dus niet alleen verbranding van pluimveemest).

Ga in het MER in op mogelijke gezondheidsschade voor de leerlingen van de basisschool.

Benoem specifiek wie warmte afneemt en wat de realiteit is van warmteafname door het "Apeldoornse warmtenet".

Beschrijf wat er met de geproduceerde warmte gebeurt als de verwachte afnemers er niet zijn.

In het MER moet een limitatieve reeks brandstoffen genoemd worden.

Benoem in het MER de wijze van opvang van extra grote aanvoer c.q. stagnatie van verwerking.
Benoem in het MER de maatregelen om omgevingsbesmetting tijdens vervoer van biologisch-besmette kippenmest te voorkomen (vogelpest/kippengriep).
Beschrijf de milieugevolgen bij onvolledige verbranding van de brandstof.

Benoem in het MER de chemische analyse en toxiciteit van de reststoffen.
Benoem de realiteit van de reststoffenafname aan de kunstmestindustrie, mede gezien de chemische samenstelling van de reststoffen.

In het MER dient middels luchtverontreinigingsmodellen duidelijk gemaakt te worden in welke frequentie en mate en hoeveel woningen overlast kunnen krijgen van de geuremissies.

Benoem in het MER de acceptatiecriteria t.a.v. secundaire brandstoffen in termen van toelaatbare mate van verontreiniging, minimumeisen t.a.v. stookwaarde en normen t.a.v. milieueffecten en duurzaamheid als gevolg van verbewerking elders. Toegestane concentraties dienen te worden onderbouwd aan de hand van voorziene technologie en milieueffecten.

B7. Aannemersbedrijf J. de Vries en Zn. V.o.f. d.d. 22 juni 2006 (ingekomen 23 juni 2006)

De heer De Vries uit zijn zorg ten aanzien van de overlast van stank en geluid die Fibroned zal veroorzaken. Hij is van mening dat een inrichting met een dergelijke stankhinder niet te dicht bij de bevolking geplaatst kan worden.

Verder vraagt hij zich af of er wel sprake is van schone energie gelet op de uitstoot van stoffen als kwik, benzeen, toluen enz.

B8. Gemeente Voorst d.d. 23 juni 2006 (ingekomen 26 juni 2006)

Is de vorm van energieopwekking schoner dan andere vormen van energieopwekking? Dit dient in het MER opgenomen te worden.

In de MER dient middels een LCA-methode aangetoond te worden dat gebruik van pluimveemest een rol kan spelen in de integrale mestaanpak.

De locatiekeuze is bepaald door aspecten als toekomstige aanwezigheid van energievragende industrie en afstand tot dichtstbijzijnde aaneengesloten woonbebouwing is circa 2000 meter (is in werkelijkheid volgens gemeente Voorst circa 1200 meter) welke ertoe leiden dat aan de te stellen normen kan worden voldaan. Deze argumenten vormen geen unieke onderscheidende kenmerken.

Bovendien is op circa 500 meter een basisschool en enige vrijstaande bebouwing gelegen.

Gelet op de grote hoeveelheid transportbewegingen en de ligging van de locatie ten opzichte van de herkomst van pluimveemest pleit de gemeente Voorst voor een aparte locatie-MER waarin locatiealternatieven worden onderzocht.

De MER dient een overzicht te bevatten van bedrijven die potentieel de gegenereerde warmte kunnen en willen afnemen.

De MER moet een kwantitatieve analyse van de rookgassen presenteren.

Er wordt niet beschreven op welke wijze andere producten worden aangevoerd en waar de pluimveemest vandaan komt en hoeveel ton per kilometer vervoer daarmee gepaard gaat.

Voor koeling denkt initiatiefnemer aan drinkwater. Is er geen andere bron beschikbaar (regenwater of bedrijfsafvalwater van een naburig bedrijf)?

Voor een rookgasreinigingsmethode dienen alle BBT-maatregelen nagegaan te worden om de uitstoot van (schadelijke) stoffen te minimaliseren.

Wat gebeurt er met de afgevangen stoffen en het verbrandingsresidu als deze niet aan de kunstmestverwerkende industrie kunnen worden afgezet?

In het MER dient ook aandacht te worden besteed aan gezondheidsaspecten.

De volgende milieugevolgen dienen speciale aandacht te krijgen: uitlaatgassen van transport; geluid en trillingen van transport en installatie; fijn stof; restwarmte; effecten (onder andere licht) van de 24-uurs actieve installatie; contouranalyse; cumulatieve en secundaire effecten.

Er dient rekening te worden gehouden met de depositie-eisen voor verzurende stoffen op nabijgelegen "kwetsbare gebieden" in de ecologische hoofdstructuur. Eveneens dient aandacht besteed te worden aan de uitstoot van metalen.

In de MER dient inzichtelijk te worden gemaakt wat de bijdrage van Fibroned is aan de luchtkwaliteit in de gemeente Voorst. Daarbij dient ook de VAR te worden betrokken.

Niet alleen de pluimveemest dient in dichte vrachtwagens te worden aangevoerd. Dit dient ook zo te gebeuren met andere geurverliezende stoffen (paardenmest, chamoispost).

De gemeente Voorst gaat ervan uit dat een nieuw geurrapport zal worden opgesteld.

In het MER dient nadrukkelijk aandacht te worden besteed aan het gebruik van verschillende soorten biomassa voor verbranding aangezien dit een flexibele verbrandingsinstallatie eist en/of een goede menging vooraf met een eindbrandstof van constante kwaliteit. Dit heeft invloed op de te emitteren gassen en de luchtkwaliteit.

Niet verontreinigd hemelwater kan hergebruikt of geïnfiltreerd worden in de bodem. Dit wordt niet vermeld.

Naast de aan- en afvoerbewegingen t.b.v. de brandstoffen dienen ook de verkeersbewegingen van personeel en anderen bij de beoordeling betrokken te worden.

In de startnotitie wordt gesteld dat de landschappelijke beïnvloeding van de installatie beperkt zal zijn. Dit vindt de gemeente Voorst een te positieve voorstelling van zaken.

De gemeente Voorst gaat er van uit dat het "Besluit externe veiligheid inrichtingen" toetsingskader vormt voor de vergunning.

Vergisting wordt niet genoemd als alternatief.

Eveneens wordt geen melding gemaakt van het alternatief dat mestverbranding plaatsvindt op de locatie waar de pluimveemest geproduceerd wordt.

Onderzocht moet worden of er samenwerking mogelijk is met de VAR (zowel qua locatie als qua proces/procédé). Het alternatief is om aan te sluiten bij initiatieven uit de regio op gebied van biomassa en energie.

Voor genoemde alternatieven dienen in het MER aan de orde te komen.

B9. Gemeente Apeldoorn d.d. 23 juni 2006 (ingekomen 26 juni 2006)

Apeldoorn verzoekt om strak de hand te houden in toepassing van BBT. Eveneens dient onderzoek te worden uitgevoerd naar de BBT welke voor de installatie in aanmerking komen voor alle relevante milieuparameters en eventuele consequenties voor het ontwerp. Dit geldt ook voor de BREF's.

In de vierde alinea wordt "daadkracht van het milieu" aangehaald (gemeentelijk kwaliteitsplan). Dit moet zijn "draagkracht van het milieu". Er zou gewezen kunnen worden op het milieupuntensysteem en de score van het bedrijf.

Indien de capaciteit van de installatie toeneemt met 50.000 ton per jaar, valt te verwachten dat het aantal vrachtwagens niet daalt maar stijgt.

De vermelding "mestverbranding is een door de overheid goedgekeurde vorm van mestverwerking" moet nader onderbouwd worden.

"De ontwikkeling van stroomopwekking uit pluimvee....." moet zijn "..... pluimveemest".

Bepleit wordt dat meer expliciet aannemelijk gemaakt moet worden dat er hier sprake is van een duurzame vorm van energieopwekking. Dit geldt eveneens voor het maatschappelijk nut (indien de duurzaamheid een beleidsmatig geaccepteerd gegeven is).

De beoogde vestigingslocatie bevindt zich "middenop" de Ecofactorij (dus niet "in de zuidoost hoek"). De dichtstbijzijnde aaneengesloten woonbebouwing ligt op ruim 1000 meter (dus niet circa 2000 meter). Er zal aandacht moeten worden besteed aan het Streekplan (onderdeel 2.15.2).

Bij de opzet van de installatie moet rekening gehouden worden met milieuzonering o.g.v. het bestemmingsplan.

De brandstofsoorten limitatief vermelden.

Ondanks vergroting van de capaciteit is er een reductie van het aantal vrachtwagens (100 i.p.v. 119 uit de oude vergunning). Gaarne een toelichting in het akoestisch rapport.

Zo mogelijk en indien relevant per brandstof de milieugevolgen beschrijven. Tevens aandacht besteden aan milieugevolgen bij onvolledige verbranding (door calamiteit of storing).

Het Besluit luchtkwaliteit 2005 (en de in voorbereiding zijnde Wet luchtkwaliteit) betrekken bij het proces.

In verband met ecologische effecten bestaat behoefte aan kwantitatieve gegevens over de emissies van SO₂ en NO_x (in verband met een eventuele toename van verzurende en vermestende stoffen in relatie tot de aanwezige achtergronddepositie).

Apeldoorn verzoekt om specifieke aandacht voor geur (en normering). Geur is ook een belangrijk punt bij omwonenden. De gemeentelijke Beleidsnotitie industrieel geurbeleid Apeldoorn (april 2004) graag in het proces betrekken.

Een Wvo-vergunning dient aangevraagd te worden maar is in dit onderdeel niet vermeld.

Apeldoorn verzoekt om de gemeentelijke "Nota Geluidsruijnte Ecofactorij" (juli 2004) te betrekken in het proces. De gevolgen qua geluid van de vergroting van de productiecapaciteit dienen in een akoestisch rapport in beeld te worden gebracht.

Gesproken wordt in de inleiding over een voorkeursalternatief, dit komt echter verder niet terug. Wat is het voorkeursalternatief?

Bijlage 1b:

Reactie op ingekomen zienswijzen en adviezen.

Bijlage 1b: Reactie op ingekomen zienswijzen en adviezen

In deze bijlage wordt een reactie gegeven op de zienswijzen.

Tabel 1 geeft een overzicht van de nummers die aan de ingediende zienswijzen zijn gehangen.

Tabel 2 geeft een overzicht van de onderwerpen, welke in de zienswijzen naar voren zijn gebracht, de reactie op de zienswijzen en de vindplaats in de richtlijnen.

Tabel 1

Nummer	Indiener Zienswijze	Datum zienswijze (datum binnenkomst bevoegd gezag)
B1.	drs. Ing. Johan G. Vollenbroek	25 mei 2006 (30 mei 2006)
B2.	Gelderse Milieufederatie	6 juni 2006 (7 juni 2006)
B3.	H.J.C. Tonkens	9 juni 2006 (14 juni 2006)
B4.	J.R. Bos	9 juni 2006(20 juni 2006)
B5.	Stichting werkgroep milieuzorg Apeldoorn	18 juni 2006 (20 juni 2006)
B6.	Groen Links Gemeenteraadsfractie Apeldoorn	20 juni 2006 (21 juni 2006)
B7.	Aannemersbedrijf J. de Vries en Zn v.o.f	22 juni 2006 (23 juni 2006)
B8.	Gemeente Voorst	23 juni 2006 (26 juni 2006)
B9.	Gemeente Apeldoorn	23 juni 2006 (26 juni 2006)

Tabel 2

Onderwerp	Indiener	Reactie op onderwerp	Plaats in de richtlijnen (paragraafnr.)
Alternatieven			
- Vergelijking maken tussen voorgestelde technologie in relatie tot vergassing en vergisting	B1, B2	- De doelmatigheid wordt getoetst door een vergelijking te maken tussen de voorgenomen activiteit en andere thermische verwerkingstechnieken of vergisting;	3.1
- Vergisting;	B8	- De Meststoffenwet is het toetsingskader voor doelmatig beheer van meststoffen. Initiatiefnemer is voornemens andere afvalstoffen in haar proces op te nemen. Er dient wel een doelmatigheidstoets op hoofdlijnen te worden gemaakt waarbij onder meer andere verwerkingstechnieken zoals vergisting beschouwd dienen te worden.	3.1
- Samenwerking met VAR (zowel qua locatie als qua proces/procédé)?	B8	- Samenwerking: De insteek is, dat zowel de locatiekeuze als het procédé wordt onderbouwd in het MER. Samenwerking is dan een afgeleide verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer	3.1
- In startnotitie sprake van voorkeursalternatief, welke is dit?	B9	- Het voorkeursalternatief is de combinatie van uitvoerings- en inrichtingsvarianten die de voorkeur heeft van de initiatiefnemer en waarop zij de vergunningaanvraag baseert. Deze wordt op basis van het MER door de initiatiefnemer gekozen	4.2.1

Onderwerp	Indiener	Reactie op onderwerp	Plaats in de richtlijnen (paragraafnr.)
Locatiekeuze - Andere industrieterreinen; - Locatie ligt ver buiten gebied waar mest vandaan komt; - Verbranding op locatie van productie pluimveemest;	B1, B2, B3, B4, B5, B8	- In het MER dienen de gekozen capaciteit en locatie te worden onderbouwd. In deze beschouwing moeten ook milieuargumenten opgenomen worden. Er hoeft geen afweging op milieueffecten te worden gemaakt tussen verschillende te onderzoeken locaties omdat dat niet het doel is van het MER (geen locatie-MER);	3.1
- Geen koelwater voorhanden;	B8, B4 en B5	- Omdat geen koelwater voorhanden is, leidt dit mogelijk tot een andere door de locatie bepaalde keuze voor de condensatie (droge, natte en hybride koeling) van afgewerkte stoom. De milieueffecten daarvan zullen in het MER moeten worden beschreven.	4.2.1 en 6
- Afzetmarkt voor vrijgekomen warmte is te gering;	B6, B4, B5 en B8	- In het MER moet duidelijk worden welke (huidige en toekomstige) afzetmogelijkheden er worden gezien voor de verschillende producten (waaronder elektriciteit en warmte) en in hoeverre de haalbaarheid en doelmatigheid van het voornemen hierdoor worden bepaald. In het meest milieuvriendelijke alternatief dient in ieder geval een zo hoog mogelijk energetisch rendement en maximale afzet van restwarmte te worden afgewogen;	6 en 4.1.3, 4.2.3

Onderwerp	Indiener	Reactie op onderwerp	Plaats in de richtlijnen (paragraafnr.)
- Ingaan op mogelijke gezondheidsschade voor basisschoolleerlingen	B6	- Het MER heeft als doel inzicht te verschaffen in de milieueffecten van de te kiezen alternatieven. De milieueffecten op de omgeving en met name gevoelige objecten (woningen, scholen) zullen per alternatief in kaart moeten worden gebracht. Voor de gezondheidsaspecten wordt verwezen naar de beantwoording van dit specifieke aspect (zie verderop)	6
- Afstand tot dichtstbijzijnde woningen (en school) in relatie tot locatiekeuze	B8, B9	- Idem	Idem
Capaciteit - is er voldoende aanvoer van pluimveemest?	B1, B2, B5, B6	- Beschreven moet worden welke alternatieven er zijn voor de brandstof indien het mestaanbod terug mocht lopen (door overheidsmaatregelen, het beschikbaar komen van aantrekkelijker verwerkingstechnieken; ook andere spelers op de markt 'trekken' aan de biomassa) en welke consequenties dit heeft voor de milieugevolgen.	3.1
- Toename van capaciteit t.o.v. eerdere aanvraag: dus toename aantal vrachtwagens (ipv afname)?	B9	- Een toename van de capaciteit van de installatie kan een toename van het aantal verkeersbewegingen met zich meebrengen. In het MER dienen wijze, frequentie en tijdstippen van aanvoer en afvoer en de transportroutes van aanvoer te worden aangegeven en de milieueffecten dienen in	4.1.1, 4.2.1, 6

Onderwerp	Indiener	Reactie op onderwerp	Plaats in de richtlijnen (paragraafnr.)
		beeld te worden gebracht.	
Rookgasreiniging - Voorgestelde droge kalkinspuiting is de slechtst denkbare oplossing; - Droge kalkinspuiting is geen stand der techniek; - Uit BREF blijkt dat semi-droge en natte systemen (gaswassers) beter presteren qua emissies - MER zal een kwantitatieve analyse van de rookgassen moeten presenteren - Rookgasreinigingsmethode: doekfilterinstallatie. Alle BBT nagaan om uitstoot te minimaliseren	B1, B2, B5 B8 B8	De rookgasreinigingsinstallatie zal moeten voldoen aan de toepassing van de Beste Beschikbare Technieken (BBT). In het MER zal moeten worden onderbouwd dat aan dit criterium wordt voldaan. Bovendien zal de keuze van de alternatieven moeten worden gemotiveerd evenals de selectie van het eventuele voorkeursalternatief. In het MER zijn vooral de milieuargumenten voor deze keuze van belang. Of droge kalkinspuiting de slechtst denkbare oplossing is en geen stand der techniek zal derhalve moeten blijken uit het MER. Op voorhand kan dit echter niet worden gesteld gelet op de BREF Waste Incineration (versie juli 2005). Het gaat bij de afweging in het MER niet alleen om emissies naar de lucht maar om een afweging op alle milieuaspecten en de kosteneffectiviteit van de gepresenteerde alternatieven. In het MER zal verder een onderbouwing moeten worden gegeven van de relevante samenstellende componenten van de rookgassen.	4.1 (algemeen), 4.2, 6
Geluid; - Ecofactorij niet gezoneerd; vestiging Fibroned niet mogelijk ivm grote lawaaimaker.	B2, B5, B7	Het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer (Ivb) wordt aangepast. Er is inmiddels een ontwerp wijzigingsbesluit in de Staatscourant verschenen (Staatscourant 2006,	6.3, 3.3

Onderwerp	Indiener	Reactie op onderwerp	Plaats in de richtlijnen (paragraafnr.)
- Aanpassing Ivb - Wijziging betekent grote opvulling van geluidsruimte hetgeen strijdig is met het duurzame karakter van het bedrijventerrein - Geluid en trillingen van installatie - Contouranalyses - Naast aan en afvoer van brandstoffen ook verkeersbewegingen van personeel bij beoordeling betrekken - Vergroting capaciteit -> afname vrachtwagens: toelichting in akoestisch rapport - Nota Geluidsruimte Ecofactorij gemeente Apeldoorn betrekken bij proces - Gevolgen van capaciteitsvergroting in beeld brengen in akoestisch rapport	B8 B8 B8 B9 B9 B9	nr. 52 d.d. 14 maart 2006). Verwacht wordt, dat op basis van het nieuwe Ivb Fibroned geen zware lawaaimaker meer is in de zin van artikel 4.2 van het (gewijzigde) Ivb. In het MER dienen de voor het omgevingsgeluid relevante geluidemissies te worden beschreven van installaties en activiteiten, waaronder transport en overslag op het terrein. Hierbij dient een onderscheid te worden gemaakt in representatieve bedrijfssituaties gedurende de dag-, de avond- en de nachtperiode. Ook het aantal verkeersbewegingen over aan- en afvoerwegen die door/langs geluidgevoelige gebieden (school, woonbebouwing) lopen, moet gepresenteerd worden. De geluidbelasting (behorende bij die capaciteit waarvoor vergunning wordt aangevraagd) moet worden berekend op basis van de "Handleiding meten en rekenen industrielawaai 1999", op referentieposities gelegen op de gevels van geluidsgevoelige bestemmingen/objecten als gedefinieerd in de Wet geluidhinder. Ook moet in het MER een (kwalitatieve) beschrijving opgenomen worden van de geluidhinder die kan worden verwacht ten gevolge van vervoersbewegingen langs woonbebouwing of andere gevoelige gebieden. Tenslotte dienen contourkaarten te worden	

Onderwerp	Indiener	Reactie op onderwerp	Plaats in de richtlijnen (paragraafnr.)
		gepresenteerd (50 dB(A)- en 55 dB(A)-etmaalwaarde-contouren). Alle relevante beleidsdocumenten, waaronder ook de Nota geluidsruijnte Ecofactorij, dienen bij de toetsing te worden betrokken. In het MER dient tevens de trillinghinder in de omgeving, indien relevant, te worden beschreven Trillinghinder dient daarbij te worden beoordeeld op basis van de richtlijnen van de Stichting Bouwresearch (SBR). Indien trillinghinder niet relevant is dient dit in het MER te worden gemotiveerd	
Vliegass - Vliegass en het rookgasreinigingsresidu moeten apart worden opgevangen (zie ook initiatief Moerdijk)	B1, B2, B5	In het MER moeten de hoeveelheid, kwaliteit (samenstelling) en Euralcode van de verschillende soorten asresten per bron en de variatie daarbinnen voor zover relevant in verband met de eisen voor toepassing als meststof of andere wijze van benutting worden beschreven. Dit geldt ook voor de kwaliteit en kwantiteit van eventuele andere rest- en afvalstoffen (bijvoorbeeld rookgasreinigingsresidu) uit het procédé en de verdere verwerking van die afvalstoffen binnen of buiten de inrichting. Vervolgens kan op basis van deze uitkomsten worden bepaald in	4.1.3

Onderwerp	Indiener	Reactie op onderwerp	Plaats in de richtlijnen (paragraafnr.)
		hoeverre op basis van de vigerende wet- en regelgeving en het afvalstoffenbeleid eventuele gezamenlijke verwerking binnen de inrichting mogelijk is. Ook dit dient in het MER te worden onderbouwd.	
Verzoek om extra aandacht voor verspreidingsberekeningen	B1	In het MER dienen verspreidingsberekeningen voor de geselecteerde emissiecomponenten, (fijn) stof en geur te worden uitgevoerd met behulp van relevante en in Nederland algemeen gebruikelijke verspreidingsmodellen. De resultaten dienen te worden weergegeven door middel van contouren op plattegronden van de omgeving. De berekeningen voor de luchtimmissiecomponenten (excl. geur) dienen te worden uitgevoerd op basis van middelingstijden en overschrijdingsfrequenties (waaronder ook de lange termijn gemiddelde, 95-, 98- of 99,5 percentielwaarde) die gerelateerd zijn aan de hiervoor geldende normstelling. Bij de beoordeling van de resultaten dienen tevens de reeds aanwezige achtergrondconcentraties in beschouwing genomen te worden. De effecten van de geurbelasting van de omgeving worden bepaald door de belevingswaarde (hedonische waarde) en de continuïteit van de installatie. Inzicht moet daarom gegeven worden in de hedonische waarde en de geurcontouren van de hogere	6.1

Onderwerp	Indiener	Reactie op onderwerp	Plaats in de richtlijnen (paragraafnr.)
		percentielen, zoals 99,9- en 99,99-percentiel.	
Transport - Transportvoordeel van decentrale verwerking - In locatieMER alsnog locatie alternatieven onderzoeken - Uitlaatgassen van transport - Geluid en trillingen van transport	B1, B2, B5 B8 B8 B8	- Het onderzoeken van alternatieve locaties en deze op milieuaspecten vergelijken is niet de doelstelling van dit (inrichtings-)MER en zal dan ook niet plaatsvinden. Wel dient de locatiekeuze te worden onderbouwd (zie ook onze reactie op de ingekomen zienswijzen hierboven). Daarbij dienen ook milieuargumenten opgenomen te worden. Het transport is daarbij één van de items. - De milieueffecten waaronder de immissies naar de lucht (mede als gevolg van transport) worden beschreven in het MER - Geluid en trillingen van transport dienen in het MER te worden onderzocht	3.1, 6.3 6.1 6.3
Mest - Mestverbranding is geen stand der techniek, en is geen oplossing voor de mestproblematiek. Uit LCA's blijkt dat mestvergisting beter scoort dan verbranding. - In de MER moet middels een LCA-methode aangetoond worden dat gebruik van pluimveemest een bijdrage levert aan integrale mestaanpak - Mestverbranding is een door de overheid goedgekeurde vorm van	B2, B5 B8 B9	Doelmatig beheer van meststoffen wordt primair gereguleerd door de Meststoffenwet. Om de doelmatigheid van het voornemen te kunnen toetsen, dient in het MER een vergelijking op hoofdlijnen t.a.v. doelmatigheidsaspecten tussen het voornemen en alternatieven (zoals thermische verwerkingstechnieken of vergisting) te worden opgenomen. Het uitvoeren van een LCA achten wij op voorhand niet nodig en is daarom niet in de richtlijnen opgenomen.	3.1

Onderwerp	Indiener	Reactie op onderwerp	Plaats in de richtlijnen (paragraafnr.)
mestverwerking. Aspect nader onderbouwen			
IPPC en Bva - Er dient ingegaan te worden op IPPC en Bva - Voor een zorgvuldige procedure dient de aanpassing van het Bva afgewacht te worden - IPPC in Wm verankerd. Toepassen in casu BBT en BREF's	B2, B5 B9 B9	Het spreekt voor zich, dat moet worden ingegaan in het MER op alle van toepassing zijnde milieuwet- en regelgeving. Specifieke aandacht dient in het MER uit te gaan naar de normen als gepresenteerd in het Besluit verbranden afvalstoffen (Bva) en BAT Reference Documenten (BREF's). Op het moment dat een besluit moet worden genomen, wordt getoetst aan de dan geldende regelgeving.	3.3
Horizonvervuiling - Veluwe; - Andere recreatiegebieden. - Installatie tast wel degelijk de landschappelijke kwaliteit aan	B4 B8	Horizonvervuiling hangt onder meer samen met de toegestane bouwhoogtes en bebouwd oppervlak in een bepaald gebied. Voor zover hier sprake van is dient beoordeling, gelet op de aard daarvan, primair plaats te vinden in het kader van de planologische regelingen en hoeft niet in de richtlijnen terug te komen. Wel dienen in het MER de gevolgen voor het milieu te worden onderzocht (Wm art. 7.10 lid 1). Onder gevolgen voor het milieu wordt mede	6

Onderwerp	Indiener	Reactie op onderwerp	Plaats in de richtlijnen (paragraafnr.)
		verstaan die voor landschappelijke waarden en natuurwaarden. In het MER dient wat dat betreft ook aandacht te worden geschonken aan de eventuele aantasting van landschappelijke en natuurwaarden van gebieden die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen.	
Beleid - Verzoek om in MER de vestiging van Fibroned aan provinciaal beleid (in relatie tot ligging in werkgebied Veluwe) te toetsen	B4	Het provinciaal milieubeleid zal als normerend kader moeten worden meegenomen in het MER.	3.3
Ruimtelijke afweging - Fibroned past niet binnen bestemmingsplan qua bouwhoogte - Rekening houden met milieuzonering uit bestemmingsplan	B4 B9	- De toetsing van de toegestane bouwhoogte aan het bestemmingsplan is geen afwegingscriterium in het kader van deze Wm besluitvorming. In de richtlijnen is hier dan ook niet op ingegaan. De bedoelde toetsing zal moeten plaatsvinden bij de aanvraag om bouwvergunning in het kader van de Woningwet, waarbij de gemeente het bevoegd gezag is. - De milieuzonering uit het bestemmingsplan is geen expliciet afwegingskader bij de onderhavige besluitvorming en is dan ook niet als zodanig in de richtlijnen opgenomen. Wel dient getoetst te worden aan het relevante wettelijke en beleidskader. Hierin voorzien de richtlijnen	3.3

Onderwerp	Indiener	Reactie op onderwerp	Plaats in de richtlijnen (paragraafnr.)
Flora en Fauna - Nadelig effect van de luchtemissie van de mestverbrander op padden en amfibieën in de omgeving, in MER ingaan of er meer bekend is ten aanzien van deze effecten.	B5	In het MER moet bij de beschrijving van de bestaande milieutoestand, de autonome milieuontwikkeling en de milieueffecten aandacht besteed worden aan: • ecologische systemen en relaties; • landschapselementen die ecologische relaties bevorderen of belemmeren; • functies van het gebied voor diverse diersoorten, met nadruk op zeldzame en bedreigde soorten. Bij de beschrijving van de effecten dient rekening gehouden te worden met de invloeden van directe vernietiging, verdroging, verstoring, versnippering en eutrofiëring.	6.6
In het kader van een volwaardig afwegen van het milieubelang moet worden aangegeven welke ruimte de gestelde doelen laten voor het ontwikkelen van alternatieven welke minder belastend zijn voor het milieu	B6	In het MER dient overeenkomstig art. 7.10 Wm de keuze van alternatieven te worden gemotiveerd evenals de selectie van het voorkeursalternatief. In het MER zijn vooral de milieuargumenten voor deze keuze van belang. Voor onderlinge vergelijking moeten de milieueffecten van de alternatieven volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau worden beschreven. Ieder alternatief dient daarbij te voldoen aan de toepassing van de best beschikbare technieken, hetgeen per alternatief dient te worden gemotiveerd. De beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) is verplicht. Bij elk alternatief moet worden aangegeven	4.2, 6

Onderwerp	Indiener	Reactie op onderwerp	Plaats in de richtlijnen (paragraafnr.)
		welke preventieve en mitigerende maatregelen worden getroffen.	
Brandstoffen - In MER benoemen van alternatieve brandstoffen indien pluimveemest niet voorradig is - Benoem eveneens de milieueffecten van de verbranding van andere mogelijke brandstoffen	B6 B6	- Gemotiveerd dient te worden waarom pluimveemest en een klein deel andere biomassa als energiebron gebruikt worden. Om de doelmatigheid van het voornemen te kunnen toetsen, dient in het MER een vergelijking op hoofdlijnen t.a.v. doelmatigheidsaspecten tussen het voornemen en alternatieven te worden opgenomen. Hierbij moet ook aan het alternatief worden gedacht waarbij andere biomassa wordt ingezet (wat is de relatie tussen het type biomassa, het rendement en de kwaliteit en afzetmogelijkheden van de reststoffen?). Alternatieven voor het verwerken van mest ter terugdringing van het mineralenoverschot in de landbouw zijn volop in ontwikkeling. Hierbij kan gedacht worden aan co-vergisting van mest, het terugdringen van de mestproductie door inkrimping van de pluimveestapel, exporteren van mest en de verwerking van mest tot mestproducten (korrels). De uitwerking en uitvoering van deze alternatieven past niet binnen de doelstelling	3.1

Onderwerp	Indiener	Reactie op onderwerp	Plaats in de richtlijnen (paragraafnr.)
		van de initiatiefnemer om duurzame energie te produceren, maar het is van belang in het MER aan te geven hoe ingespeeld zal worden op deze ontwikkelingen. Beschreven moet worden welke alternatieven er zijn voor de brandstof indien het mestaanbod terug mocht lopen (door overheidsmaatregelen, het beschikbaar komen van aantrekkelijker verwerkingstechnieken; ook andere spelers op de markt 'trekken' aan de biomassa) en welke consequenties dit heeft voor de milieugevolgen.	
- Benoem in MER acceptatiecriteria van secundaire brandstoffen (toelaatbare verontreiniging, minimumeisen stookwaarde enz)	B6	- In het MER zal moeten worden ingegaan op de acceptatiecriteria en hoofdlijnen van het acceptatiebeleid	4.1.1
- Benoem in MER een limitatieve reeks brandstoffen	B6, B9	- In het MER zal moeten worden ingegaan op de herkomst, samenstelling, vochtgehalte en verbrandingswaarde van de aangevoerde mest/andere biomassa'sstromen alsmede de bijbehorende Eural-codes.	4.1.1
- Benoem per brandstof de milieugevolgen	B9	- De milieugevolgen zullen worden beschreven op basis van de geaccepteerde brandstoffen en de toegepaste rookgasreinigingstechnieken.	6
- Effecten op milieu bij onvolledige verbranding brandstof door calamiteit of storing	B9	- De verwachte emissies van luchtverontreinigende stoffen (inclusief geurstoffen) moeten beschreven worden	6.1

Onderwerp	Indiener	Reactie op onderwerp	Plaats in de richtlijnen (paragraafnr.)
		voor de opstartfase, bij normale bedrijfsomstandigheden en bij calamiteiten (zoals bijv de emissies bij het uitvallen van (delen van) de rookgasreiniging en bij storing van de stoomturbines).	
Afzet warmte - Benoem specifiek wie warmte afneemt en wat de realiteit van warmteafname is voor het Apeldoornse warmtenet; - Beschrijf wat er gebeurt als de verwachte afnemers er niet zijn;	B6, B8	In het MER zal de hoeveelheid en bestemming van de te produceren elektriciteit en warmte moeten worden beschreven; In het MER moet duidelijk worden welke (huidige en toekomstige) afzetmogelijkheden er worden gezien voor de verschillende producten en in hoeverre de haalbaarheid en doelmatigheid van het voornemen hierdoor worden bepaald.	4.1.3
Logistiek - Benoem wijze van opvang van extra grote aanvoer/stagnatie in verwerking; - Benoem maatregelen in het kader van omgevingsbesmetting; - Beschrijf milieugevolgen van	B6 B8 B9	- In het MER dient de wijze, frequentie en tijdstippen van aanvoer en afvoer en de transportroutes te worden beschreven alsmede de capaciteit van de opslag in relatie tot de verwerkingscapaciteit van de installatie; - Ook risico's met betrekking tot de verspreiding van (veterinaire) ziekten naar aangrenzende percelen bij het transport, op- en overslag en de verwerking van pluimveemest moeten in het MER beschreven worden. Voorts moet worden aangegeven welke maatregelen worden genomen om de risico's te beperken. - Onvolledige verbranding kan bijvoorbeeld	4.1.1 4.1.4 6.1

Onderwerp	Indiener	Reactie op onderwerp	Plaats in de richtlijnen (paragraafnr.)
onvolledige verbranding; - Hoe worden de andere producten aangevoerd? - Waar komt pluimveemest vandaan en hoeveel ton per kilometer?	B8 B8	optreden bij calamiteiten. Ook in die situatie moeten de verwachte emissies worden beschreven. - Wijze, frequentie en tijdstippen van aanvoer en afvoer en de transportroutes van alle aangevoerde brandstoffen moeten in het MER worden beschreven; - Ook de herkomst van de aangevoerde mest/andere biomassa's moet worden beschreven in het MER. Verder zal de locatiekeuze moeten worden onderbouwd. Daarbij zal het aantal transportkilometers naar alle waarschijnlijkheid ook een rol spelen.	4.1.1 3.1, 4.1.1
Reststoffen - Benoem de chemische analyse en toxiciteit van reststoffen - Benoem realiteit van reststoffenafname aan de kunstmestindustrie - Wat gebeurt er met afgevangen stoffen en verbrandingsresidu indien niet afgezet aan kunstmestindustrie?	B6 B6 B8	- In het MER dient de hoeveelheid, kwaliteit (samenstelling) en Euralcode van de verschillende soorten asresten per bron en de variatie daarbinnen voor zover relevant in verband met de eisen voor toepassing als meststof of andere wijze van benutting te worden aangegeven; In het MER zullen de afzetmogelijkheden van de verschillende asresten met mogelijke huidige en toekomstige knelpunten moeten worden beschreven; Ook de kwaliteit en kwantiteit van eventuele andere rest- en afvalstoffen (bijvoorbeeld rookgasreinigingsresidu) uit	4.1.3, 6.4

Onderwerp	Indiener	Reactie op onderwerp	Plaats in de richtlijnen (paragraafnr.)
		het procédé en de verdere verwerking van die afvalstoffen binnen of buiten de inrichting moet in het MER worden beschreven.	
Luchtkwaliteit - Maak duidelijk d.m.v. luchtverontreinigings-modellen in welke frequentie, en in welke mate nabijgelegen woningen overlast kunnen krijgen van geuremissies - Aandacht voor fijn stof - Rekening houden met depositie-eisen voor verzurende stoffen op nabijgelegen “kwetsbare gebieden” - Uitstoot van metalen - Duidelijk maken wat bijdrage van Fibroned is aan luchtkwaliteit in gemeente Voorst, waarbij ook de VAR betrokken dient te worden - Toetsing aan Besluit Luchtkwaliteit - Opstellen nieuw geurrapport - Geur als specifiek onderdeel behandelen, voor omwonenden ook zeer van belang	B6, B7 B8 B8, B9 B8 B8 B8, B9 B8 B9	In het MER zullen de verwachte emissies van luchtverontreinigende stoffen (inclusief geurstoffen) moeten worden beschreven voor de opstartfase, bij normale bedrijfsomstandigheden en bij calamiteiten (zoals bijv de emissies bij het uitvallen van (delen van) de rookgasreiniging en bij storing van de stoomturbines). Ook moet het effect van de mitigerende maatregelen zoals rookgasreiniging op de emissies gekwantificeerd worden. De emissies moeten zowel in concentraties als in massastromen uitgedrukt worden. Speciale aandacht moet besteed worden aan de volgende componenten: SO_x, NO_x, HCl, HF, CO, (fijn) stof, zware metalen, dioxines/furanen, vluchtige organische verbindingen en ammoniak. Voor geurstoffen dient zowel een kwalitatieve als een kwantitatieve beschrijving van de emissies en de effecten van maatregelen opgenomen te worden, waarbij ook ingegaan wordt op de geuremissie uit de opslagruimte bij het stilliggen van de ketelinstallatie en de geuremissie van de vrachtwagens voorafgaande en na het lossen van de brandstof. De verspreidingsberekeningen voor de	6.1

Onderwerp	Indiener	Reactie op onderwerp	Plaats in de richtlijnen (paragraafnr.)
		geselecteerde emissiecomponenten, (fijn) stof en geur dienen te worden uitgevoerd met behulp van relevante en in Nederland algemeen gebruikelijke verspreidingsmodellen. De resultaten dienen te worden weergegeven door middel van contouren op plattegronden van de omgeving. De berekeningen dienen te worden uitgevoerd op basis van middelingtijden en overschrijdingsfrequenties (waaronder ook de lange termijn gemiddelde, 95-, 98- of 99,5 percentielwaarde) die gerelateerd zijn aan de hiervoor geldende normstelling (waaronder het Besluit luchtkwaliteit 2005) . Bij de beoordeling van de resultaten dienen tevens de reeds aanwezige achtergrondconcentraties in beschouwing genomen te worden. Op basis hiervan is af te leiden wat de bijdrage van Fibroned is aan de luchtkwaliteit in de gemeente Voorst. De effecten van de geurbelasting van de omgeving worden bepaald door de belevingswaarde (hedonische waarde) en de continuïteit van de installatie. Inzicht moet daarom gegeven worden in de hedonische waarde en de geurcontouren van de hogere percentielen, zoals 99,9- en 99,99-percentiel. In het MER moet nagegaan worden in hoeverre cumulatie van geurhinder optreedt in omliggend bebouwd gebied, bijvoorbeeld door de	

Onderwerp	Indiener	Reactie op onderwerp	Plaats in de richtlijnen (paragraafnr.)
- Effecten verschillende soorten biomassa op luchtkwaliteit - Gemeentelijke beleidsnotitie industrieel geurbeleid Apeldoorn in proces betrekken - Pluimveemest-aanvoer in dichte vrachtauto's. Zou ook voor andere geurverliezende stoffen moeten gelden	B8 B9 B8	(toekomstige) aanwezigheid van andere bedrijven - De effecten van de verschillende soorten biomassa op de luchtkwaliteit in relatie tot de te hanteren acceptatiecriteria: Hierop zal in het MER ingegaan moeten worden. - Bij de toetsing aan normen zullen ook relevante beleidsnota's moeten worden meegenomen. - De wijze van aanvoer van de pluimveemest zal moeten worden beschreven in het MER.	4.1.1, 6 3.1 4.1.1
Water - Drinkwater, is er geen andere bron beschikbaar? Bijv. regenwater of bedrijfsafvalwater van ander bedrijf? - Niet verontreinigd hemelwater kan hergebruikt worden of geïnfiltreerd in de bodem	B8 B8	- In het MER zal in ieder geval in het kader van het meest milieuvriendelijke alternatief een zo hoogwaardig mogelijk (nuttige) toepassing van reststoffen en proceswater moeten plaatsvinden. Op deze wijze kan toepassing van hemelwater of bedrijfsafvalwater van derden door het bevoegd gezag bij de besluitvorming worden afgewogen. - Idem	4.2.3 Idem

Onderwerp	Indiener	Reactie op onderwerp	Plaats in de richtlijnen (paragraafnr.)
- Wvo vergunning noodzakelijk, duidelijk in stukken vermelden	B9	- Dat een vergunning op grond van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren noodzakelijk is, is in de startnotitie aangegeven. Ook in de richtlijnen is dit aangegeven.	1
Gezondheidsaspecten - In MER dient aandacht te worden besteed aan gezondheidsaspecten - Ingaan op de mogelijke gezondheidsschade voor basisschoolleerlingen	B8 B6	Een MER bevat een beschrijving van de gevolgen voor het milieu die de voorgenomen activiteit danwel de alternatieven kunnen hebben. Onder de noemer “gevolgen voor het milieu” wordt in ieder geval verstaan de gevolgen voor het fysieke milieu gezien vanuit het belang van de bescherming van mensen, dieren, planten enzovoorts. Dit betekent dat gezondheidsaspecten indirect worden meegewogen via de beschrijving van de gevolgen voor het milieu.	
Effecten van 24-uurs actieve installatie (o.a. licht)	B8	Bij de beschrijving van de milieueffecten wordt rekening gehouden met de situatie dat de inrichting volcontinue in bedrijf is.	6
Aandacht voor cumulatieve en secundaire effecten	B8	De milieueffecten worden beschreven in relatie tot de bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling daarin (het referentiekader). Tevens wordt getoetst aan het wettelijk en beleidsmatig kader. Op basis hiervan wordt inzichtelijk wat de cumulatieve effecten zijn. Wat onder secundaire effecten wordt bedoeld is ons niet geheel duidelijk. In ieder geval worden alle relevante milieueffecten beschreven.	5

Onderwerp	Indiener	Reactie op onderwerp	Plaats in de richtlijnen (paragraafnr.)
		richtlijnen en wetten, waarin deze zijn of worden vastgelegd.	
Er wordt gerefereerd aan alle bezwaren die in de eerdere procedures naaar voren zijn gebracht	B3	Deze zienswijze achten wij onvoldoende specifiek t.a.v. deze startnotitie om een reactie te geven.	

Bijlage 2:

Afwijkingen van de richtlijnen ten opzichte van het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage.

Bijlage 2: Afwijkingen van de richtlijnen t.o.v. het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage

In onderstaande tabel zijn afwijkingen van het advies voor richtlijnen van de Commissie voor de m.e.r. van maart 2000, kenmerk 1073-38 opgenomen en hebben met name betrekking op actualisatie van de regelgeving en de verwerking van de ingediende zienswijzen.

Onderwerp in advies voor de richtlijnen d.d. 2 maart 2000 Commissie voor de m.e.r.	Afwijkingen in de richtlijnen van de provincie 2006
§ 1 Inleiding Er wordt uitgegaan van m.e.r.-beoordelingsplicht	§ 1 Capaciteit is verhoogd naar 435.000 ton/jaar, er is sprake van m.e.r. plichtige activiteit. Thermisch en elektrisch vermogen zijn verhoogd. Geen productie van ijskoud water meer.
§ 3.1 Probleemstelling Alternatieven voor het verwerken van mest zijn volop in ontwikkeling	§ 3.1 Als alternatief is toegevoegd co-vergisting. De verwijzing naar mest-export is verwijderd.
§ 3.2 Besluitvorming	§ 3.3 Het toetsingskader voor luchtmissies en -immissies is geactualiseerd. Als bijzondere aandachtsgebieden zijn toegevoegd: geluid, toepassing reststoffen, toetsing van de overige te verbranden afvalstoffen aan het LAP, het GMP III en het Gelderse geurbeleid.
§ 4 Voorgenomen activiteit en alternatieven § 4.1 Algemeen	§ 4.1 De voorgenomen activiteit en alternatieven moeten voldoen aan Beste Beschikbare Technieken (BBT)
§ 4.1.1 Aanvoer, acceptatie, opslag en afvoer	§ 4.1.1 Euralcodes van overige biomassa-stromen dienen te worden aangegeven
§ 4.1.3 Verwerking	§ 4.1.2 Toegevoegd bruto en netto energie-efficiëntie
§ 4.1.3 Eindproducten	§ 4.1.3 Euralcodes van de asresten per bron dienen te worden aangegeven.
§ 4.2 Alternatieven	§ 4.2 Toegevoegd dat elk alternatief dient te voldoen aan BBT. ALARA verwijderd.
§ 4.2.1 mma beschreven als BBT	§ 4.2.1 mma beschreven als "overall" geringste belasting voor het milieu
§ 4.2.1 Uitvoerings- en inrichtingsvarianten	§ 4.2.1 roosterbedoven vervangen door spreaderstoker. Toegevoegd de varianten: -voorbewerking (voordroging); -toepassing van natte, semi-droge of droge rookgasreiniging; -hoogte van de schoorsteen; -twee identieke ovens.

§ 4.2.3 Meest milieuvriendelijke alternatief	§ 4.2.3 aangevuld met: en 'overall' de geringste milieubelasting opleveren. Om bij het afwegen van verschillende milieucompartmenten ten opzichte van elkaar te komen tot de 'overall' geringste milieubelasting, dient rekening te worden gehouden met locatiespecifieke omstandigheden en kan gebruik worden gemaakt van de methodiek zoals deze is beschreven in de meest recente versie van het Reference Document on Best Available Techniques on Economics and Cross-Media Effects.
§ 4.3.2 Afweging aspecten mma	§ 4.2.3 toegevoegd: minimalisatie in termen van vrachten naar de buitenlucht minimalisatie in termen van vrachten naar het oppervlaktewater
§ 4.3 Emissies	Verplaatst naar hoofdstuk 6
§ 6 Gevolgen voor het milieu Meest belangrijk: lucht (inclusief geur) en reststoffen	§ 6 Toegevoegd: (afval)water, geluid en trillingen. Tevens aandacht aan: landschapswaarden, natuur en lichthinder.
§ 4.3.1 Emissies bij calamiteiten	§ 6.1 Toegevoegd: bijvoorbeeld emissies bij het uitvallen van (delen van) de rookgasreiniging en bij storing van de stoomturbines.
§ 4.3.1 Emissies naar lucht. Aandacht besteden aan emissies van aantal componenten.	§ 6.1 Toegevoegd: HF en CO. Bij geur toegevoegd: geuremissies van de vrachtwagens voorafgaande en na het lossen van de brandstof. Diffuse emissies a.g.v. openstaande deuren. Inzicht geven in de geurcontouren van de hogere percentielen a.g.v. het Gelderse geurbeleid.
§ 4.3.2 Emissies naar water	§ 6.2 Toegevoegd: emissies naar oppervlaktewater. Toegevoegd: gegevens over minerale oliën, bezinkbare delen.
§ 6.2 Geluidhinder	§ 6.3 Toegevoegd: trillingen
§ 6.4 Landschap en natuur	§ 6.6 Toegevoegd: aangeven of ontheffingsvergunning bij ministerie van LNV ingevolge de Flora- en Faunawet nodig is.
§ 6.5 Duurzaamheid	Verwijderd. Deze aspecten worden behandeld in § 6.4 (reststoffen), § 3.1 (mineralenoverschot), § 3.1 § 4.1.2 (energetisch rendement), § 3.1 (effect op CO2 uitstoot).

Bijlage 3:

Commissie voor de milieueffectrapportage, “Pluimveemestverbrandingsinstallatie annex energiecentrale Fibroned BV te Apeldoorn, Aanvullend advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport”, 27 juli 2006 / rapportnummer 1763-31.

Pluimveemestverbrandings- installatie annex energiecentrale Fibroned BV te Apeldoorn

**Aanvullend advies voor richtlijnen voor het
milieueffectrapport**

27 juli 2006 / rapportnummer 1763-31

Aanvullend advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Pluimveemestverbrandingsinstallatie annex
energiecentrale Fibroned BV te Apeldoorn

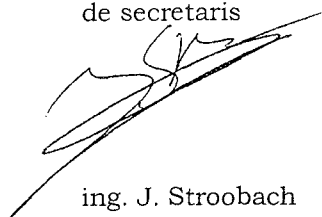
Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport
over Pluimveemestverbrandingsinstallatie annex energiecentrale Fibroned BV te Apel-
doorn,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Gelderland door de Commissie voor de mili-
eueffectrapportage; namens deze

de werkgroep m.e.r.

Pluimveemestverbrandingsinstallatie annex energiecentrale
Fibroned BV te Apeldoorn,

de secretaris



ing. J. Stroobach

de voorzitter



dr. ir. G. Blom

Utrecht, 27 juli 2006



commissie voor de milieueffectrapportage

Gedeputeerde Staten van de
Provincie Gelderland
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

uw kenmerk
MPM6252

uw brief
3 mei 2006

ons kenmerk
1763-31 Sb/Lp

Onderwerp
Aanvullend advies voor richtlijnen voor
de pluimveemestverbrandingsinstallatie
annex energiecentrale Fibroned BV te
Apeldoorn

Doorkiesnummer
(030) 234 76 66

Utrecht,
27 juli 2006

Geacht College,

Met bovengenoemde brief¹ stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de pluimveemestverbrandingsinstallatie annex energiecentrale Fibroned te Apeldoorn. Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.² – verder aangeduid als ‘de Commissie’. Het bedoelt aan te geven welke informatie de initiatiefnemer moet bieden om het milieubelang voldoende in de besluitvorming mee te wegen.

Voor het project Fibroned is al eerder een MER gemaakt en een m.e.r. procedure doorlopen. De Commissie heeft op 12 maart 2001 (kenmerk 1073-80) over dit MER een positief toetsingsadvies gegeven. Na langdurig oponthoud door allerlei juridische procedures, waarbij de rechter overigens geen kritische opmerkingen gemaakt heeft over het MER of de m.e.r.-procedure, heeft de initiatiefnemer in overleg met Bevoegd Gezag besloten het oorspronkelijke MER in te trekken en een nieuwe procedure te doorlopen.

In tegenstelling tot de oorspronkelijke procedure wordt deze nieuwe m.e.r.-procedure niet alleen doorlopen ten behoeve van het verkrijgen van de benodigde vergunning op grond van de Wet milieubeheer (Wm), maar ook ten behoeve van het verkrijgen van de benodigde vergunning op grond van de Wet verontreiniging oppervlaktewater (Wvo). Voor deze vergunningen zijn respectievelijk de Provincie Gelderland en het Waterschap Veluwe het Bevoegd Gezag.

De Startnotitie en de voorgenomen activiteit verschillen echter slechts op een beperkt aantal punten van die in de oorspronkelijke procedure. De Commissie heeft daarom

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep.

besloten de oorspronkelijke advies-richtlijnen van maart 2000 (kenmerk: 1073-38³) ook voor deze procedure te adviseren in combinatie met een aantal aanvullingen in verband met de veranderde voorgenomen activiteit, nieuwe wet- en regelgeving en jurisprudentie.

De binnengekomen inspraak⁴ is door de Commissie betrokken in dit advies. De Commissie adviseert om bij het bepalen van de inhoud en het detailniveau van het MER ook rekening te houden met de inspraak. De Commissie constateert daarbij bijvoorbeeld een verschil in de door de initiatiefnemer en insprekers gehanteerde afstanden tussen de installatie en gevoelige objecten en gebieden⁵. De Commissie adviseert om met behulp van kaartmateriaal deze afstanden te onderbouwen.

Hoofdpunten

De Commissie beschouwt, deels in afwijking met de oorspronkelijke richtlijnen, de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- De doelmatigheid van het voornemen dient beschreven te worden, mede in relatie tot de doelmatigheid van alternatieve oplossingsmogelijkheden.
- Bij de beschrijving van de milieueffecten moet de nadruk komen te liggen op luchtverontreiniging (inclusief geurhinder), geluid en reststoffen. Ten aanzien van de reststoffen dient in het bijzonder de afzet van fosfaat en kalium uit de assen en de afzet van kalkreststoffen vermengd met diezelfde vliegassen duidelijk beschreven te worden.
- Een meest milieuvriendelijk alternatief waarin het voornemen gerealiseerd kan worden met de minst negatieve milieueffecten.
- Een zelfstandig leesbare samenvatting, die duidelijk is voor burgers en geschikt is voor bestuurlijke besluitvorming.

Aanvullende richtlijnen

Ten opzichte van de oorspronkelijke richtlijnen, zoals die door het bevoegd gezag zijn vastgesteld op (22-8-2000), adviseren wij u om de volgende onderwerpen als volgt nader uit te zoeken en in het MER op te nemen:

- wijzigingen installatie;
- beleidskader;
- luchtkwaliteit;
- geluid.

Wijzigingen installatie

In de Startnotitie is aangegeven dat de capaciteit van de installatie ten opzichte van de aanvraag in 2000 toeneemt tot 435.000 ton. Daarbij wordt flexibiliteit in de verwerkingscapaciteit als reden opgevoerd. De Commissie adviseert om in een overzicht de in 2000/2001 in het MER beschreven activiteit en de nu aangevraagde activiteit met elkaar te vergelijken. Onderbouw daarbij de verschillen tussen beide situaties, evenals de toe-

³ In juli/augustus 2000 en augustus 2003 is nog aanvullend advies uitgebracht (kenmerk 1073-39 en 1073-128) in verband met enkele wijzigingen in de uitvoering van het initiatief. Deze zijn hier minder relevant

⁴ Zie bijlage 4

⁵ Onder andere inspraakreacties 8 en 9.

name in flexibiliteit. Geef aan of en in welke mate de verschillen ook relevante milieu-effecten met zich meebrengen. Besteed daarbij ook aandacht aan de situatie, waarbij pluimveemest enige tijd onvolgende beschikbaar is.

Beleidskader

In de Startnotitie wordt verspreid en beperkt informatie gegeven over het beleidskader van het initiatief. Ten opzichte van het oorspronkelijke MER is het beleidskader echter gewijzigd. Beschrijf in het MER daarom het vigerende beleidskader en geef daarbij de relatie van de voorgenomen activiteit met het beleid aan en toets de voorgenomen activiteit aan:

- IPPC richtlijn met de volgende BREF's⁶:
 - BREF-WI Afvalverbranding;
 - BREF-WT Afvalverwerking;
 - BREF-ESB Op- en overslag;
 - BREF-ENE energie efficiëntie;
 - BREF-MON Monitoring;
 - BREF-ECM Economie en cross media effecten;
 - en BREF-CVS Industriële koelsystemen.
- Besluit verbranden afvalstoffen;
- Besluit Luchtkwaliteit.

Kort moet worden aangegeven welke randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, grenswaarden emissies e.d.) gelden bij dit voornemen. Hierbij dient te worden verwezen naar de beleidsnota's, plannen en wetten, waarin deze zijn of worden vastgelegd. Aangegeven moet worden of er in (de omgeving van) het studiegebied gebieden liggen, die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen. De consequenties hiervan voor de ontwikkeling van alternatieven moeten eveneens worden aangegeven.

Anders dan in de oorspronkelijke richtlijnen is het niet nodig om het aspect duurzaamheid nader uit te werken. De Commissie adviseert wel om bij de daarvoor geschikte onderwerpen voldoende aandacht te besteden aan het energetisch rendement en toepasbaarheid van reststoffen van het initiatief.

⁶ Zie ook inspraakreacties 2, 4 en 9

Luchtkwaliteit

Sinds het MER uit 2000 is met name de wetgeving voor luchtkwaliteit aanzienlijk veranderd. In het MER dient daarom een onderzoek te worden uitgevoerd naar de gevolgen van het initiatief voor de luchtkwaliteit. Hierbij dienen voor alle relevante componenten de wijzigingen op de immissieconcentraties in beeld te worden gebracht. De berekende concentraties dienen te worden getoetst aan de grenswaarden uit het vigerende Besluit luchtkwaliteit.

Maak voor de berekeningen gebruik van algemeen geaccepteerde verspreidingsmodellen. Maak het resultaat van de berekeningen inzichtelijk door middel van contourenplots in de omgeving van het bedrijf.

Geef in het MER aan

- de relevante achtergrondconcentraties in de directe omgeving van het bedrijf⁷;
- de toename van de achtergrondconcentraties als gevolg van het initiatief. Alle relevante componenten dienen hierbij te worden beschouwd. De berekende concentraties dienen te worden gerelateerd aan de normstelling uit het Besluit Luchtkwaliteit;
- extra aandacht dient te worden gegeven aan de invloed op de achtergrondconcentraties van fijn stof (PM₁₀) en NO₂ vanwege de mogelijke overschrijding van de normstelling;
- mogelijke autonome ontwikkelingen die kunnen leiden tot een wijziging van de achtergrondconcentraties en/ of wijzigingen aan de installaties die kunnen leiden tot gewijzigde bijdragen ten gevolge van het initiatief.

Voor alle relevante componenten geldt dat de berekende immissieconcentraties worden getoetst aan de normstelling uit het vigerende Besluit Luchtkwaliteit. Beschrijf wanneer de normstelling voor de verschillende stoffen wordt overschreden:

- de ligging en grootte (in ha) van eventuele overschrijdingsgebieden;
- de hoogste concentraties binnen de overschrijdingsgebieden;
- het aantal woningen en andere gevoelige bestemmingen gelegen binnen de verschillende overschrijdingsgebieden;
- de mate van overschrijding van grenswaarden ter hoogte van woningen en andere gevoelige bestemmingen.

Tot slot adviseert de Commissie om de benodigde geurberekeningen uit te voeren met behulp van het verspreidingsmodel dat ook voor het aspect luchtkwaliteit benodigd is.

Geluid

Uit de beroepsprocedure van de Raad van State (Raad van State, 200402102/1) is gebleken dat het besluit voor de milieu-vergunning vernietigd is op het gebied van geluid. De rechter heeft de pluimveemestverbrandingsinstallatie aangemerkt als grote lawaai-maker, waarmee voor het bedrijventerrein een zonebesluit zal moeten worden genomen.

⁷ De Commissie adviseert om gebruik te maken van de berekende achtergrond concentratiekaarten van het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP).

Op dit moment is echter een wijziging van het Inrichtingen en Vergunningen Besluit (IvB) van de Wet milieubeheer in behandeling op basis waarvan bovenstaande niet meer zal gelden. Het Bevoegd Gezag heeft aangegeven dat de Ecofactorij niet gezoneerd zal worden. De Commissie adviseert om in het MER de situatie en uitgangspunten voor dit initiatief duidelijk toe te lichten.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,



dr. Ir. G. Blom

Voorzitter van de werkgroep m.e.r.

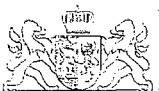
BIJLAGEN

bij het aanvullend advies voor richtlijnen voor het
milieueffectrapport Pluimveemestverbrandingsinstallatie annex
energiecentrale Fibroned te Apeldoorn

(bijlagen 1 t/m 4)

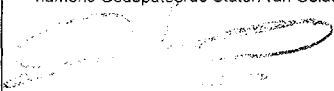
BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 03 mei 2006 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Gedeputeerde Staten		provincie GELDERLAND
Commissie voor de milieueffectrapportage T.a.v. mevrouw B. Rademaker Postbus 2345 3500 GH UTRECHT		Bezoekadres Huis der Provincie Markt 11 Arnhem Postadres Postbus 3090 6800 GX Arnhem telefoon (026) 359 91 11 telefax (026) 359 94 80 e-mail post@ gelderland.nl internet www.gelderland.nl
datum 3 mei 2006	nummer MPM6252	Commissie voor de milieueffectrapportage 10 MEI 2006 1763-017m04 Bieb
onderwerp Nieuwe startnotitie milieueffectrapportage pluimveemestverbrandingsinstallatie annex energiecentrale Fibroned		
Geachte mevrouw Rademaker, Op 27 april 2006 hebben wij de nieuwe startnotitie getiteld "startnotitie milieueffectrapportage pluimveemestverbrandingsinstallatie annex energiecentrale Fibroned" voor het milieueffectrapport (MER) ontvangen van Fibroned B.V. Het MER zal deel gaan uitmaken van de vergunningprocedure voor het oprichten en in werking hebben van een inrichting in het kader van de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. Hierbij ontvangt u tien exemplaren van de kennisgeving en van de startnotitie. De startnotitie wordt gepubliceerd op 10 mei 2006 in Voorster Nieuws en op 12 mei 2006 in Apeldoorns Stadsblad Weekend Totaal en in De Stentor. Wij verzoeken u ons te adviseren over het geven van richtlijnen. Op grond van artikel 7:14, tweede lid, van de Wet milieubeheer kunt u uw advies binnen negen weken na de openbare kennisgeving van de startnotitie geven. U heeft evenwel in april 2006 telefonisch aangegeven dat u zich zult inspannen om al eerder tot een afgerond advies te komen. Voor vragen kunt u contact opnemen met mevrouw G. Caerteling, tel. (026) 359 85 65 of mevrouw T. Molier, tel. (026) 359 99 94.		
inlichtingen bij e-mail verzonden	mw. G. Caerteling g.caerteling@prv.gelderland.nl 03 MEI 2006	doorlezen: (026) 359 85 65 BNG 's-Gravenhage, rek. nr. 28.50.10.824 ABN • AMRO Arnhem, rek. nr. 53.50.26.453 Postbank-groenening 859762 BTW nr. 301825100 B03 IBAN/nr.: NL74BNG0285010824 SWIFT/BIC: BNGHNL2G

Wilt u bij correspondentie altijd het daarbij behorende registratienummer vermelden?

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,


mr. H. Boerdam R 157-1
dienst Milieu en Water
onderafdelinghoofd Bewerking en Overslag Afval
van de afdeling Bodem & Afval

bijlagen:
- 10x kennisgeving
- 10x startnotitie

colf. -/y
code: 46444.ou/DP

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in het Voorster Nieuws d.d. 10 mei 2006 en in het Apeldoorns Stadsblad Weekend Totaal d.d. 12 mei 2006

Kennisgeving		provincie GELDERLAND
STARTNOTITIE MILIEUEFFECTRAPPORTAGE		
Op 27 april 2006 heeft Fibroned B.V. een startnotitie ingediend om te komen tot een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de verlening van vergunningen voor het oprichten en in werking hebben van een inrichting ingevolge de Wet milieubeheer en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. Fibroned B.V. heeft het voornemen om op het "Industrieterrein Ecofactorij" te Apeldoorn een elektriciteitscentrale te bouwen en te exploiteren voor de opwekking van duurzame energie. Met deze centrale zal elektriciteit en warmte worden geproduceerd. Als brandstof voor de ketel zal voornamelijk pluimveemest gebruikt worden. Aangezien deze brandstof een afvalstof is, bestaat voor deze activiteiten een m.e.r.-plicht bij het oprichten van een nieuwe inrichting met een capaciteit van 100 ton per dag of meer. Het initiatief gaat uit van een verwerkingscapaciteit van circa 1400 ton per dag en is daarmee m.e.r.-plichtig. Meer informatie over de voorgenomen activiteiten is te vinden in de startnotitie. Om dit voornemen te kunnen realiseren moeten vergunningen worden aangevraagd in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo). Voor het verlenen van de Wm-vergunning zijn Gedeputeerde Staten van Gelderland het bevoegd gezag. Voor het verlenen van de Wvo-vergunning is dat het college van dijkgraaf en heemraden van het waterschap Veluwe. Gedeputeerde Staten van Gelderland coördineren de voorbereiding en afhandeling van het MER en de vergunningaanvragen. Inzage Van 15 mei tot 26 juni 2006 ligt de startnotitie ter inzage. Bij de gemeente Apeldoorn: bezoekadres : Marktplaats 1 te Apeldoorn; tijden : maandag tot en met vrijdag van 8.30 tot 16.30 uur, alsmede na telefonische afspraak (tel. (055) 580 17 75). De kantoren van de gemeente Apeldoorn zijn op 26 mei 2006 gesloten. Bij het waterschap Veluwe: bezoekadres : Steenbokstraat 10 te Apeldoorn; tijden : maandag tot en met vrijdag van 9.00 tot 12.00 uur en van 14.00 tot 16.00 uur, alsmede na telefonische afspraak (tel. (055) 527 21 33). De kantoren van het waterschap Veluwe zijn op 26 mei 2006 gesloten. Bij de provincie Gelderland: bezoekadres : bibliotheek in het Huis der Provincie, Markt 11 te Arnhem; tijden : op werkdagen van 8.30 tot 16.30 uur. De kantoren de provincie Gelderland zijn op 26 mei 2006 gesloten. Provinciale website www.gelderland.nl De startnotitie en meer informatie over de Fibroned-procedure kunt u binnenkort raadplegen op de provinciale website www.gelderland.nl/fibroned.		

provincie
GELDERLAND

Procedure

Gedurende zes weken, met ingang van de dag van terinzagelegging, kan eenieder naar keuze schriftelijk of mondeling zijn of haar zienswijze over de startnotitie naar voren brengen. Ingediende zienswijzen worden met de stukken ter inzage gelegd.

Schriftelijke zienswijzen kunt u zenden naar Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem, onder vermelding van het registratienummer dat onderaan deze kennisgeving staat. De zienswijzen kunnen ook gefaxt worden naar nummer (026) 359 83 50. Voor een mondelinge zienswijze, voor een mondelinge toelichting of voor het maken van een afspraak voor inzage buiten kantooruren kunt u contact opnemen met mevrouw G. Caerteling (tel. (026) 359 85 65), mevrouw T. Molier (tel. (026) 359 99 94) of met het Bureau Procedure Ondersteuning (tel. (026) 359 83 48) van de dienst Milieu en Water.

Arnhem, 3 mei 2006 - nr. MPM6252
Gedeputeerde Staten van Gelderland
C.G.A. Cornielje - Commissaris van de Koningin
J.H.G. Janssen - wnd. secretaris

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Fibroned BV

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Gelderland

Besluit: vergunningverlening ingevolge Wet milieubeheer (Wm) en Wet verontreiniging oppervlaktewater (Wvo)

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C18.4

Activiteit: het oprichten en in werking stellen van een elektriciteitscentrale met een thermische vermogen van ca 132 MW voor de opwekking van duurzame energie door middel van het verstoffen van biomassa

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 10 en 12 mei 2006

richtlijnenadvies uitgebracht: 27 juli 2006

Bijzonderheden:

Initiatiefnemer Fibroned B.V., een onderdeel van de Bio-One groep, heeft het voornemen om op het industrieterrein "de Ecofactorij" te Apeldoorn een elektriciteitscentrale te bouwen voor de opwekking van duurzame energie door middel van verbranding van biomassa, met name pluimveemest.

Voor het project Fibroned is reeds een m.e.r.-procedure doorlopen en is een goedgekeurd MER gemaakt (2000-2001). Na langdurig oponthoud heeft de initiatiefnemer in overleg met Bevoegd Gezag besloten het oorspronkelijke MER in te trekken en een nieuwe procedure te doorlopen.

De Commissie heeft besloten de oorspronkelijke advies-richtlijnen van maart 2000 (kenmerk: 1073-38) ook voor deze procedure te adviseren in combinatie met een aantal aanvullingen.

De Commissie beschouwt, zoals ook deels aangegeven in de oorspronkelijke richtlijnen, de volgende punten als essentiële informatie in het MER.

- De doelmatigheid van het voornemen dient beschreven te worden in relatie tot de doelmatigheid van alternatieve oplossingsmogelijkheden.
- Bij de beschrijving van de milieueffecten moet de nadruk komen te liggen op luchtverontreiniging (inclusief geurhinder) en reststoffen. Ten aanzien van de reststoffen dient met name de afzet van fosfaat en kalium uit de assen en de afzet van kalkreststoffen vermengd met diezelfde vliegassen duidelijk beschreven te worden.
- Een meest milieuvriendelijk alternatief waarin het voornemen gerealiseerd kan worden met de minst negatieve milieueffecten.
- Een zelfstandig leesbare samenvatting, die duidelijk is voor burgers en geschikt is voor bestuurlijke besluitvorming.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. J.W. Assink

dr. ir. G. Blom (voorzitter)

ing. A.J. Dragt

ir. H.E.M. Stassen

Secretaris van de werkgroep:

ir. J. Stroobach

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20060525	J.G. Vollenbroek	Nijmegen	20060531
2.	20060606	Gelderse Milieufederatie	Arnhem	20060614
3.	20060609	H.J.C. Tonkens	Apeldoorn	20060629
4.	20060618	Stichting werkgroep milieuzorg Apeldoorn	Apeldoorn	20060629
5.	20060609	J.R. Bos	Apeldoorn	20060629
6.	20060620	GroenLinks	Apeldoorn	20060629
7.	20060622	Aannemersbedrijf J. de Vries en Zn. v.o.f.	Apeldoorn	20060629
8.	20060623	Gemeente Voorst	Twello	20060629
9.	20060623	Gemeente Apeldoorn	Apeldoorn	20060629

**Aanvullend advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Pluimvee-mestverbrandingsinstallatie annex energiecentrale
Fibroned BV te Apeldoorn**

Initiatiefnemer Fibroned BV, een onderdeel van de Bio-One groep, heeft het voornemen om op het industrieterrein "de Ecofactorij" te Apeldoorn een electriciteitscentrale te bouwen voor de opwekking van duurzame energie door middel van verbranding van biomassa, met name pluimveemest.

ISBN 90-421-1847-4